

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon: 86-88.

Főszerkesztő: **VESZI JOZSEF**
Felolós szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A zsákmányra leselkedők.

(v.) Benn és kűm van olyan ellenségünk elég, aki csendesen örül ennek a nálunk egyre jobban elmérgesedő felfordulásnak. Az osztrák parlament azon az uton van, hogy visszakapja reménytelenül elvesztett hitt munkaképességét. Hogyne! Hiszen a magyar nemzet áldatlan testvérharca busás hasznát ígér a meghasonlásunkat kizsákmányolni mindig kész Ausztriának. Nem bolondok ők, hogy egymást marják olyankor, amikor mi marakszunk egymással. Ilyenkor felfüggesztik minden régi perpatvarukat s kéjelegve figyelik a magyar közélet visszavonását, amelyet feneketlen kapzsiságuk mindig kitűnően tud kiaknázni. Mozognak nesztelenül a magyar nemzet belső ellenségei is: a nemzetiségek. Az oláhság kezd felocsudni hosszas zsibbadtságából s látva a köztünk dúló egyenlenséget, vezetői kiadták az aktivitás jelszavát. Egymást üli a magyar; hajrá, akkor nekünk áll a világ. Így szól az ő buzdításuk. És hiveik megértik az ígét. Megszervezik a nemzetiségi pártütést az idegen ajku kerületekben. Kiszemelik az alkalmas képviselőjelölteket. És behálózják az országot a nemzetiségi forradalom titkos szálaival. Oláh segíti a tótót, tót az oláht, szerb a pangermánt, pangermán a szerbet. Csak veszekedjünk mi tovább is

magunk között: e visszavonásnak csakhamar megéri a keserű gyümölcse. Az új parlamentben majd lesz szerencsénk vagy negyven nemzetiségi képviselőhöz. És mire tárgyalás alá kerül a népiskola nemzetivé tétele, ez a tábor majd előszedi az obstrukciónak oly fényesen bevált fegyvereit. Addig is pedig mosolyogva nézik a nemzetiségek, hogy a hazafias magyar ellenzék milyen erőfeszítésekkel akadályozza a házsabályrevíziót — az ő számukra.

De az osztrákok és a nemzetiségek csak csendesen örülnek a mi bajunknak. Van aztán olyan is, aki hangosan örül. Tessék csak elolvasni a német birodalmi gyűlésen ellenünk intézett kirohanásokat. Németországnak új vámszerződés kellene, de olyan, amelynek a magyar nemzet fizesse meg az árát. A mi hazánk a Németországgal való forgalomban évente négyszázmillióval van érdekelve. Berlinben azt hiszik tehát, hogy ők diktálhatják nekünk az új szerződés vámtételeit. Hiszen bomladozó ország vagyunk. Hiszen nálunk az állami élet rendjét a zűllés lejtőjére dobja az általános felfordulás. És ami a fődolog: a magyar kormányának annyi temérdek baja akad a saját ellenzékével, hogy a poklok fenekéről sem hozhat fel elegendő energiát a német követelések visszautasítására. Ez volt a számítás Berlinben. És jöttek Posadowskyék olyan

szerződési feltételekkel, amelyeknek elfogadása egyértelmű lett volna a magyar nemzet gazdasági érdekeinek elárulásával. Hiába követelte a magyar kormány e feltételek méltányos enyhítését; hiába jelentette ki, hogy az ország érdekeit semmiféle más tekintet kedvéért nem hajlandó feláldozni. Posadowskyék, mialatt Tiszával és Hieronymivel tárgyaltak, mohón szitták magukba a magyar nemzet belső harcáról szóló híreket s remélték, hogy ez a makacs kormány az utolsó percben mégis beadja majd a derekát. Az utolsó perc elkövetkezett, de a magyar kormány nem kapitulált. A szerződési tárgyalások megszakadtak, Posadowsky hazautazott Berlinbe, a birodalmi gyűlésen éles támadások hangzanak el Magyarországot ellen, de a magyar kormány mégsem tágit. Berlinben nyilván csodálkoznak e jelenségen. A kalkuláció a német politika döntő köreiből nyilván az volt, hogy Tisza nem akarja majd kormányra bonyodalommal is tetézni. És talán számítottak arra is, hogy féktelen politikai indulatában a magyar ellenzék még a német tárgyalások megszakításából is vádat fog formálni a Tisza-kabinet ellen.

A berlini számítás nem vált be s ezentul sem fog bevalni. A magyar közvélemény a szerződés meghiusulását

TÁRCA

Makai Emil.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Kabos Ede.

A néhai Szidon-kávéházra már nem sokan emlékeznek. Pedig fiatal óriás-koromban odajártunk vagy huszan az egyszótrólók közül. A rendes délutáni társaságban volt író, poéta, kritikus és sok-sok újságíró. Az atyamester, akire valamennyien esküdtünk — Palágyi Menyhért volt. Még akkor magunk közt Szokratesznek csufoztuk, mert tanítványai már sokan voltak, de ő még egy sort sem írt, csak ugy tanított bennünket, szelid hangon és kegyetlen igazmondással.

Tél volt. Kora délután. A gázt már föl kellett gyújtani.

Emlékszem, akkor vezette valaki először körünkbe Makai Emilt. Sovány, koránhajlott, betegesen szerény gyerek volt. Ha nem sugják meg, hogy a rabbiszeminárium növendéke, akkor is ilyesvalaminek kellett volna néznie. Volt benne valami a zsidó papok túlsúlyát alázatosságából, a mások iránt való elismerésnek fűtötlen hajlandóságából s a társaságtól való babonás félelemből. Félőnkön lépett a mi körünkbe, aminthogy félőnkön lépett utóbb mindenhová, ahol pedig nagyon szívesen látták.

Akkor jelentek meg *Vallásos énekek*.

Megmutatta a sovány kis kőtetet s mi-

alatt mi kritikussal hidegséggel olvastunk, a kis zsidógyerek ijedt arca mintha azt mondta volna:

— Ne bántsatok! Hiszen magam is azt hiszem, hogy csak álmodom. Azt so tudom, hogy kerülök köztetek, aki a makói zsidó pap hajlékában nevelkedtem, a szemináriumba járok s mikor vallásos énekeket rovik rimes sorokba, már ugy érzem, mintha kikerestelkédtem volna. Mit szólna hozzá az én öreg édesapám, ha itt látta köztetek?

Az egész déle, az irodalomban való szereplést, minden sikere ezt az egyetlen nagy kérdést festette fiatal, félénk arcára. Alapjában mindig és mindenhol idegennek érezte magát s minden új szituációban mintha azt kérdezte volna magát: „Hogyan kerülök én ide?” Legszébb és legkeresetlenebb verse ebből az egyetlen és állandó, kínzó hangulatából fakadt. *A Irváté*. A fiatal poéta, aki perse újságíró is, hajnali időben iparkodik hazafelé. A kávéházból jön és a hónapos szobába megy. Utóközben szemébe ölik egy kávéház, melyből a zsidók nagyhetere imaházat rögtönöztek. Az ő sorsának megfordította. Ot imaházból formálták kávéházzá. A rögtönzött imaházból kihangzik a koránkelő zsidók buzó imádkozása. S a kis poéta megáll az utcán és eszébe jut az apja, aki ebben az órában valahol imádkozik, eszébe jut a saját életutja, mely hirtelen a szent vágszából tilosra fordult, eszébe jut, amit akart és amivé lett, és könnyűen csorognak végig az arcán. Ez az igaz Makai. Mindig az jut az eszébe, hogy minek készült és mivé lett. A renegátok röstelkezéséből önkénytelenül is érezte mindig valamit. Az egykori papnövendéknek az irodalomban való örömet, a sikereket

ben való gyönyörűségét, a társadalmi körökben fölszivott mámorát a magányosság óráiban mindig megkeserítette az a kínzó, csudálkozó, el nem kergethető kérdés: „én volnék ez a profán ember?”

Pedig szemérmes röstelkezésében csak lépcsőről-lépcsőre kockáztatta a merész elkanyarodást. Előbb vallásos énekeket írt és nem tehetett róla, hogy több bennük a melódia, mint a hit. Aztán kötelességének tartotta, hogy a régi nagy zsidó költők verseit ültesse át a magyar irodalomba s megint csak ártatlan volt benne, hogy legszívesebben a zsidó Boccacciókát ásta ki a feledésből, a legenyelgőbb, legelmelebb, legpajkosabb héber poétákat s aki a maga ódon nyelvén még komolykodott, a kis papnövendék átültetésében már játszi, kedves filozófus, valóságos nagyszakállú Heine lett. Majd kikereste a könyvek könyvének legizsibb és legperzszelebb strófáit, a maga formájába öltöztette az *Énekek énekét*. S egyre jobban zsongták körül a di-csőség méhecskéi. Mindig őt, a formák művészt, a nyelvemlédiák csudás forrását, a merész, de bájos hamisítót. Tovább kellett kanyarodnia. El kellett bucsuznia a zsidó költőktől, akiknek átültetéséért inkább őt dícsérték s be kellett mutatnia önmagát olyannak, amineknek dícsérték. Nyelvemlédiák, melódia-forrásnak, bájosnak, ötletesnek, lelkek gyönyörűségének. Egy kiesit talán a Heltai Jenő emelkedő népserűségének sugarai is esalagatták. Az akkor a magyar Heinek korszakának hajnala volt. Heltai utánózta minden gyermek 4 Makai Emil, aki szemérmesen a zsidó költők mögé bujva ugyis korábban lépett ki magyar Heinek, most egy hirtelen kanyarodással ott termett az örökké ötletes, hangulatokat kergető

nem tekinti kormányának kudarcának. S ezen az egy ponton még a legdühösebb ellenzék sem támadja a kabinetet. Házi civakodásainkat elvégezzük mi magunk között s van arra gondunk, hogy meghasonlásunkból mások hasznát ne huzzanak. Ha Németország e monarchia szövetségére sulyt vet, akkor bánjon velünk gazdasági téren legalább olyan embereségen, mint Oroszországgal, amelynek a nemzetközi politika terén nem szövetségese, hanem ellenlábas. Ha szerződéstelen állapotba jutunk Németországgal, ez nem a mi kárunk lesz vagy legalább is nem egyedül s nem leginkább a miénk. A szövetséges viszony nem lehet jogom arra, hogy velünk szemben a gazdasági méltányosságot megtagadják. S ha még annyira sem tudtuk vinni, hogy érdekeink a velünk szövetségben álló birodalom részéről némi mértékben méltányoltassanak, akkor nincs miért busulnunk, ha a fenyegető vámpolitikai szakadás megrendítené a szövetséget. A magyar ellenzék pedig tegye fel Bülow kancellár, hogy nem fogja Németország ügynökének szerepét vállalni. A berlini kizsákmányoló-törekvésekkel szemben egységes magyar közélet fogja a magyar érdeket megvédeni.

BELFÖLD

A Tüköly-alap. A király 1903. évi október 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával *Khuen-Hédervary* Károly gróf egykori miniszterelnök előterjesztésére megengedte volt, hogy a *Tüköly* Szabou nevét viselő két millió koronás alapítvány kamatainak az aradi görög nem egyesült püspök javadalmazásának emelésére szánt egyharmadrésze tekintettel az 1868: IX. t.-c. folytán előállott változásokra a budai, temesvári, verseczi, és bácsi gk. szerb püspökök javára fordítására. A karlócazi szerb nemzeti egyházi kongresszusi választmánya ő felsége ezen elhatározása ellen felterjesztéssel élt, amelyet a miniszterelnök elutasított azzal, hogy teljesen megengedhető-

elnésségekben kifoghatatlan, formákkal és pontokkal káprázatos poéták élén, vezetve hírből, dícsőségben és elismerésben. A szerlelem kertjébe lopódzó ifjuság az ő verseiből kölcsönözte a szavakat, az ötleteket, a bájts s a leányok — ah, a leányok egy istent ismernek és egy poétát! De a poétát, az ő poétájukat, Makai Emil jobban. Nem volt abban az időben nála kedveltebb, népszerűbb poéta.

S a kis poéta gyermekéi remegéssel állt meg az elismerés virágosójában, a dícsőség friss zuhanányában. Boldog volt és reszketett. Valahogyan kirajzolódtak az arcán valami viszás vonás, amiből azt akarták kiolvasni, hogy ravasz és számító, pedig csak félénk volt szegény Makai Emil. Múndig úgy érezte, mintha valakihez vagy valamihez hűtelenné vált volna, mikor pajkosabb istenekhez esküdt fel s a legnagyobb boldogság percében reszketve gondolt arra az elhagyott, zord istenségre, aki tud jutalmazni, de tud bosszút is állani. Talán ha beállítják álmában a nagyváradi püspöki aulába s virradóra hódolva sorjázik el előtte papság és szolgasereg: ott és abban a helyzetben sem érezte volna magát idegenebbnek Makai Emil, mint a profán és pajkos muzsák aulájában, minden hódolatnak közepette. S amellet őszint szerint iparkodott mindig jobban eltávolodni ifjusága szentélyeitől, multjának lelki játszótereiről. Most már a szinpad felé vette útját. Megint félénken, lépérről-lépérré, szinte lopva: — fordításokkal. És megint ismétlődött a kritika és a közönség kábító tréfája, hogy alig akarta észrevenni az eredeti író a ragyogó fordítótól. A méhecskék megint döngve rajzottak füle körül. Milyen bájos művész! Milyen csudás iráskészség! Milyen kimeríthetetlen ötletforrás! Mig aztán Makai Emil saját vértze-

len és helytelen, hogy a kongresszus ő felsége elhatározása ellen állást foglalt és utasította a választmányt, hogy a felség rendeletét hajtsa végre. A választmány ezek után a újvidéki kir. törvényszék előtt az egyik püspök ellen aki ezen rendelet folytán a karlócazi szerb nemzeti egyház alapok pénztárából illetve az alapítvány jövedelméből 38.975 kornát felvett, keresetet indított azon az alapon, hogy a legfelsőbb elhatározás és az ennek végrehajtása végett kibocsátott miniszteri rendelet törvényellenes, mert a legfelsőbb döntés a kongresszusi választmány meghallgatása nélkül jött létre. Az újvidéki kir. törvényszék a keresetet hivatalból visszautasította és ezt a végzést a szegedi kir. ítélőtábla és most a Kuria is helyben hagyta.

A magyar-horvát kiegyezés. Zágrábból táviratozzák: Az országgyűlés mai ülését tíz órákor nyitotta meg az elnök A Ház elfogadta a pénzügyi kiegyezésre vonatkozó javaslatot, aztán hozzájárult igazoló bizottság indítványához, mely *Szaezel* piébános ivaneci választását el nem fogadja. Néhány bizottsági tagság betöltése után az ülést baroksz tették. A jövő ülés napját írásbeli uton tudatják a képviselőkkel.

Mozgalmas napok.

Budapest, december 6.

Az új ülészek megnyitására közelgőket beszédes jelek hirdetik. Legbeszédesebb jel, hogy a szabadelvűpárt pénteken este kilenc órákor érkezetletet tart, melyen gróf Tisza István miniszterelnök nyilatkozni fog egy a politikai helyzetről, mint nagy általánosságban a további teendőkről. Másik beszédes jel az a konferencia, mely ma a képviselőház elnöki szobájában folyt, ahol az elnökségén kívül a miniszterelnök és az igazságügyminiszter is megjelent.

De a Lloyd-klubban már most is olyan eleven az élet, mint ha permanens érkezetlet volna. Naponta megjelennek az összes miniszterek s Tisza Istvánnak mindenkihez van szava. Fáradságtalanul szervezi az ország felvilágosításának munkáját, ahogyan ő az

tében is ott termelt a szinpadon és győzött. Ott is győzött. A makói gyerek Midás király volt s amilyen nyult, aranyra változott. De ő a Midás király fájdalomait is hordozta lelkében.

Egyszer séta közben eltévedtünk a Józsefvárosban. Valahogy ott álltunk a szemnárrium téglavörös felé. Makai Emil is téglavörös volt.

— Mintha leány volna, akinek első szendelmében házasságot ígertem, pedig még az életet ismerni se kezdtem. Most úgy vagyok vele, mint az ártatlanul elhagyott leánynyal. Inádom, mindenekelőtt becsülöm, magamat hozzá méltatlannak tudom és kerülöm. Menjünk tovább!

Szeretet, dícsőség, mámor övezte, mint tavasi mezőben járót a friss illatok. Soha senki se gondolt az ő képzelte hűtlenségére, őt azok adózták neki legtöbb elismeréssel, akikől elkanyarodott s neki mégis gyönyörű fájdalom áruváltak virágos útját. Ugy futott a dícsőség felé, mintha önmaga elől futna, pedig csak a lelki szárnyai vitték. Mert szárnyai voltak Makai Emilnek. Tudott repülni szeszélyesen, magosan, kitartóan, önmagának kedvére, másoknak gyönyörűségére. S így keringett, míg egyszer — még gyermekléllel — rászállt a szerlelem bokrára. Szerelmes volt a fű halálisan és gunyolta magát, hogy elérje nagy félelmét. Fél ugyanis szerelmének világában is. Ugy érezte, hogy mindenki más szerencsés lehet az imádott leánynyal, mint ő, a poéta, az egyszerű már hűtelen. Versel, amikben szerelmét és félelmét összeházasította, megtévesztették a leányt is, minket is. Azt gondolhattuk, hogy tréfa neki a szerlelem, pedig halálos fájdalom volt. Nem merie az igazat megmondani,

ellenzéki népgyűlések hatásának ellensúlyozását nevezi. Most csütörtökön *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter az iglói szabadelvűpárt naggyűlésén fogja a kormány politikáját megvilágítani, míg *Tisza* István maga vasárnap — minden ellenkező híresztelés ellenére — föltétlenül lemegy *Marosvásárhelyre*.

Darányi Ignác mai beszédét a szabadelvűpártban meglehetősen közömbösséggel fogadták s úgy vélekednek, hogy a *II. kerületi szabadelvűpárt harcias szerveződése* a legerősebb válasz *Darányi* állásfoglalására.

Uj formában jelentkezik ma *Szentiványi* Árpád ügye. A nemzeti párt volt elnöke most úgy döntött, hogy *hétfőn, december 12-én becszámol Köviben s választóinak állásfoglalásához fogja szabni további politikai magatartását*. A szabadelvűpártban ezt mindenesetre a leghevesebben itélik s meg vannak róla győződve, hogy *hétfőn* túl hiába fogja az ellenzék az *érzékeny Szentiványi* Árpádot gunyos megjegyzéseivel nyilazni. Akkor már választóinak állásfoglalásával vértzeve lesz. Egyébként a szabadelvűpárt nyugodtan néz a jövő elé s mosolyog az ellenzék alkalmi statisztikáján, mert a faktum az, hogy a *horvátok leszámitásával is legalább negyven-ötven főnyi többsége van*. Különben pedig az is bizonyítja a párt vonzóerejét, hogy mindig újabb külsőtagok jelentkeznek s ma is gróf *Szapáry* Györgyöt, gróf *Almássy* Imrét és gróf *Eslerházyt* vették fel külső tagoknak.

Fenn volt ma a körben *Osávosy* Béla háznagy is, aki az új képviselőházi teremszolgákról szóló különböző hírlapi közlésekben foglaltakat a való értékükre szállította le, úgy magyarszván a dolgot, hogy az ujonnan szervezett és altisztai rangban lévő teremszolgák nemcsak hogy nem fognak a képviselőház termében tartózkodni, de azoknak semmi agresszív hivatásuk nincs s csupán arra szolgálnak, hogy az elnöki intézkedésekhez és rendelkezésekhez szükségeslető karhatalomnak készenlétben lévő s rendelkezésre álló közegei legyenek.

A pártklubban fenn voltak még a képri-

mert félt. Nagyon félt. S akkor a dícsőséget, mely őt kereste fel, szeretni kezdte a támogatásért, melyet tőle remélt. A dícsőség felhőjében kívánczozott a leány százi alakja fölé szállni, hogy onnan ereszkedjék le a lábához rabszolgának.

S a dícsőség felhőjén szállt, szállt. Egyszer pedig fehér hajnali órákban mondják nekünk, hogy Makai Emil beteg, nagybeteg. Rossz hangulat is betegség — gondoltuk s nem is jutott észünkre valami tragikusabb fordulat. Makai Emil pedig az ő derűs, ötletes, elms életéhez megcsinálta a váratlan pötöket: gyermekkorban meghalt. Ezzé szót se szólt, csak meghalt. S akkor meglátogatta az az elhagyott, a képeletben megcsalt, a mindig babonásan elkerült — letakarta a kihűlt poétát hosszú fekete lepellel, meggyújtott kíéget feje fölött egy szál gyertyát, odaültette hozzá a siratókat, Makai Emil megint sápadt, vékony zsidógyerek volt és vittük a földbe, melyhez hűtelenné sohase lehetünk.

Teszté por lett a porban s most frissen, a régi félénkség nélkül száll ki alakja az ifjú klasszikusok közé. Most jelentek meg összegyűjtött munkái. Borongó gyönyörrel merülök el ezekben a munkákban és emlékezem Makai Emilre, emlékezem édes ifjuságom százi örömeire. Boldog Emil! A rózsá voltál, melyet úgy tűzött koblére a közönség, mint holdot leány, aki bálba megy. S a bál után nem dobtak el. Szirmaid között a gyönyörök melegével, az emlékek édesével nem kellett az utca sárába kerülöd. A leányka presélt virágként imakönyvébe rejtett s ha nyolcvan esztendő lesz, te fogsz neki mesélni ifjuságáról, édes éjszakák mámoros emlékeiről...

szelőház elnöke és alelnökei is, valamint több förendiházi párttag.

*
A szövetkezett ellenzék körében is eleven az élet. Ma este hat órákor a vezérő bizottság ülést tartott s megállapította a legközelebbi népgyűlések szónokainak listáját. Pénteken délelőtt a vezérő bizottság megint ülést tart.

Fontos jelenség, hogy az ellenzéki pártok pénteken reggel kilenc órákor külön-külön, a saját helyiségeikben is értekezletet tartanak. Ez már az új ülésszak első ülésére alkalmas taktikai lépések megbeszélésének lesz szentelve.

Kossuth Ferencről ma azt közlik, hogy egészségi állapota miatt ezen a héten vidéki népgyűlésekre nem megy el.

Konferencia az első ülésről.

Ma délelőtt fél tizenegy órákor Tisza István miniszterelnök Perczel Dezső elnökkel, Fejérváry Artur és Jakabffy Imre alelnökökkel tanácskozára ült össze a képviselőházi elnöki szobában. Délben Plósz Sándor igazságügyminiszter is megjelent a tanácskozáson. Nyilvánvaló, hogy ezen a konferencián az első ülés vezetésének formáit és részleteit beszélték meg. A konferencia teljes három óra hosszat tartott.

Darányi a helyzetről.

A II. kerületi Darányi-párt hívei ma zsúfolásig megtöltötték a budai Vigadó I. emeleti termét, hogy képviselőjük iránti ragaszkodásuknak adjanak kifejezést. Az első felkötőntől Kollár Lajos pártelnök mondotta Darányira. Elítélte az obstrukciót és a házszabályok módosítását szükségesnek tartja. A kisebbség kis csoportjának visszaélésével szemben a miniszterelnöknek és a házelnöknek nem volt szabad törvényt sértve, az erőszak terére lépni. Így a sebet gyógyítani nem lehet. Ez elhibázott adagban adott mérge, amely az alkotmányosságot öltheti meg. A legmagasabb polgárban a törvény iránt való tiszteletet. Örülhet a kerület, hogy ily véres időben oly tiszta jellemű és oly ideális képviselője van, mint Darányi!

A nagy lelkesedéssel fogadták e bevezető beszéd után Darányi Ignác jelentkezett szövegére, Köszvényi a következőket mondotta:

Első és elutasíthatatlan kötelességem, hogy az obstrukcióról, amint az a mi parlamentünkben kialakult, a leghatározottabb elítéléssel nyilatkozzam. Kiszámíthatatlan anyagi és erkölcsi károkat okozott az országban. Ennél fogva a kormány azon törekvést, hogy a szólás szabadság fenntartása mellett a házszabályok mérsékelt szigorított módosítását elérje, osztottam és helyesen sem osztom és helyesen sem is. De éppoly őszintén tartozom megmondani, hogy szerintem e kérdésben a pártok közti békes tárgyalást kellett volna megkísérteni. S tartozom azt is őszintén megmondani, hogy az időpont e kérdés elővetéleire szerintem nem volt helyesen megválasztva. Meggyőződésem az, hogy államunkat érdeklő nem egy fontos törvényjavaslatot lehetett volna még békesen tető alá juttatni. De azt sem hallgatom el, hogy az ellenzék is szerintem hibát követett el akkor, midőn a huszonegyes bizottságba belemenni vonakodott. Ekkor terjesztette elő a kormány a Daniel féle határozati javaslatot, majd később a párhuzamos ülések is elhatározottak. Ezzel a kérdés or előrehaladt stádiumba jutott, hogy nézetem szerint higgadt erélyvel és nyugodt kitarással a kitűzött célt törvényes uton el lehetett volna érni. Közbejött azonban a november 18-iki ülés s annak délutánján az ismert elnöki ühényes enunciació. Ezt én a Ház határozatának el nem ismerhetem. Ezen enunciació oly körülmények között jött létre, hogy annak megtörténte után számos jelenvolt képviselő egymástól kérdezte, hogy az általános zűrzavarban mi történt? Ezt nem lehet egyetlenegyszer elkövetett jogsértésnek nevezni. Ez önmagában a jogsértésnek egész halmozata s amit szükségesképp maga után von, az a további jogsértések boldíthatatlan sorozata. Mert amit erőszak hozott létre, azt csak állandó s fokozott erőszak bírja fenntartani.

Azt mondják, hogy törvény nem sértett meg. Hát mi egyéb a házszabály, mint a Ház törvénye? Igaz, alakilag nem törvény, de jelentőségénél fogva szánatlan törvény fontosságát meghaladja. Hiszen minden törvényünk a házszabály segítségével jön létre s arra vezethető vissza. Nem lehet tehát kérdés tárgya, hogy a házszabály s annak sértetlen fenntartása az alkotmányos jogrend egyik biztosítéka.

Igaz, hogy az ellenzék egy kis töredéke a technikai obstrukció által a házszabály betűjére támaszkodva, annak szemellenzővel lelkiismeretlenül visszaél. Ezt eléggé kárthatatlan nem is lehet. De a november 18-iki elnöki kijelentés egyszerű sértette meg a jogszabály betűjét és szellemét; megsértette egyszerre nemcsak a formát, hanem a lényegét is Mert ha valahol, a házszabálynál a forma a lényegét is jelenti.

Az a kérdés támad, lehet-e a november 18-iki esemény néve a nemzetre hivatkozás? Nézetem szerint nem lehet. Mert a nemzet a jogsértelmet nem orvosolhatja, az eredeti érvénytelenségben szenvedő elnöki kijelentést utólag érvényessé nem teheti. Nagy a nemzetnek hatalma. Elengedheti a megtorlást; felmentheti a politikai felelősség alól; de ami jogilag meg nem történt, azt jogilag megtörténté utólag nem teheti, sem a quid juris kérdésében — a többségi vagy kisebbségi elv szerint — nem dönthet.

Már most az a további kérdés, hogy mi történjék? Én azt tartom, hogy a helyzet szanálásának egyetlenegy feltétele van és ez az in integrum restitutio, a status quo ante, és ezzel a jogfolytonosság helyreállítása.

A házszabályoknak a szólás szabadság fenntartásával és alkotmányos uton való módosítását a közvélemény ellenállhatatlanul követeli. Olyan vak ember nincs az országban, aki ezt ne lássa. Ez elől az ellenzék se szűrközik és nem is zárkózik tőle. S így a végéig tekintetében a többségi és kisebbségi között nézeteltérés nincs. Ahol pedig a végéig azonosok, ott az azok elérésére szolgáló módokat az eszközöket is meg lehet találni. Meg lehet találni meleg szívet és — hideg fejjel. A politikai szenvedély a legfényszebb ölmék tisztáztatását is megvárja. Ettől a szenvedélytől ne kérjünk tanácsot és ez alkalommal jegyezzük meg magunknak azt is, amit Kossuth Lajos a budapesti megyeház nagytermében felejtethetetlen nagy náborunk, József főherceg érdemeinek és emlékének díszítő sére mondott, hogy a legkiválóbb államférfiúi tulajdonok közé tartozik az, hogy töredésünket beismerni mindenkor elég erősek legyünk.

Es most engedjék meg, hogy röviden ráterjék személyemre. Én az igen tisztelt miniszterelnök urnak a házszabályok módosítása tárgyában a Házban kifejtett szóival egyetértettem és ma is egyetértek: hazafias intenciójáról teljesen meg vagyok győződve; nem is hagytam el mindaddig, amíg lelkiismeretem szerint vele mehettem. Taktikai tervét nem ismertem ugyan, de előre jeleztem neki, hogy mely határon túl nem követhetem. Ezt a határt a november 18-iki délutáni ülésen előidézt esemény átlépte. A mi ekkor történt, azt törvénytelennek tartom s érte a felelősséget nem vállalhatván el, a szabadelvű párt kötelekéből eddig valott elveim sértetlen fenntartásával kiléptem. Magától értetődik, hogy a szabadelvű irány mellett ezennél is rendületlenül ki fogok tartani.

Beszélek még: dr. Neuschloss Kornél, aki hangsúlyozta, hogy a kerületben helyesléssel találkozott Darányinak állásfoglalása.

Darányi elten.

A II. kerületi szabadelvű párt szervezőbizottsága a mai napon állást foglalt Darányi Ignác ellen s a következő felhívást intézte a kerület szabadelvű választópolgáraihoz:

Tisztelt választópolgárok!
Kerületünk képviselője, dr. Darányi Ignác az országgyűlési szabadelvű párt kötelekéből kilépett.

Tudvalevő, hogy ezen lépését azzal indokolja, hogy a kormányelnököt a mindnyajunk által elítélt obstrukció megszüntetésére irányuló lépéseiben támogatói nem akarja, mert szerinte ezen lépések erőszakosak és célhoz nem vezetnek. Az obstrukció maga erőszak, a törvényes rend folytonos megsértése, melynek a formák betartásával való megszüntetése azért volt lehetetlen, mert a régi házszabály szerint 20—30 ember minden tanácskozást örökké megakasztani képes. Ha egyáltalában nem lehet tanácskozni, akkor nem is lehet a tanácskozás formáit betartani. — A házszabályokat tehát — a meivelenek célja a tanácskozási rend megállapítása, első sorban azok sértették meg, akik a tanácskozást megakadályozták.

Szeget szegeg! Gróf Tisza István helyesen cselekedett, midőn az erőszakot erőszakkal leyűrté. Mi választópolgárok, kereskedők, iparosok, gyárosok, földművelők, tisztviselők s a. t. dolgozni akarunk, mi nem tépelődünk azon, hogy meg lettek-e sértve a házszabályok vagy nem, mi azt nézzük csugán, hogy gróf Tisza István a parlament törvényes rendjét helyreállítani és ezzel egy új exlex-nek és a vele járó gazdasági válságoknak és üzleti panaszoknak el jót venni akarja. Nekünk első sorban beszéltes munkával szerzett kenyér kell, a tüprekedést és szörzalhoságot

a törvényes formák állítólagos megsértése fölött átengedjük másoknak, Rut hálaadásig lenne részenkről arról a férfiútól elpártolni, aki az ország és első sorban a parlament törvényes rendjének helyreállításával meg akarja teremteni az alapot arra, hogy dolgozhassunk és hogy munkánk gyümölcsét élvezhassunk.

Ezért nem követhetjük képviselőnket, ki mint maga is a párt egyik oszlopos tagja és vezérterfia, a kormányelnököt akkor hagyja elműdön ennek a párt minden egyes tagjának támogatására leginkább szüksége van. Az obstrukcióval szövetkezett a seccsio, Ez kétségteletlenül veszélyesebb a közjóra nézve, mint az első, mert nemcsak alulról, hanem felülről is megingatja az eddig elért eredményt.

Nekünk a paktumos politika nem kell, amelylyel már annyi kudarcot vallottunk s amely beünneket másfél évi exlexbe sodort. Mi a szabadelvű párt tagjai vagyunk és maradjunk. Nem mi hagyjuk el a képviselőnket, s hagyott el bennünket. Fájó szívvel válnak meg tőle, de kötelességérzetünk nem engedi, hogy mi az obstrukciót akarva, nem akarva támogassuk.

a II. kerületi szabadelvű párt szervező-bizottsága.

A vezérő bizottság ülése.

A szövetkezett ellenzék vezérő bizottsága ma este 6 órákor ülést tartott, melyen megjelentek: gróf Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Batthyányi Tivadar gróf, Sághy Gyula, Rakocskszky István, Tóth János, Polónyi Géza, Bánffy Dezső báró, Szederkényi Nándor, Thaly Kálmán, Barabás Béla, Hoch János, Galner Gyula, Justh Gyula, Vázsonyi Vilmos és Ugron Gábor.

A vezérő bizottság elhatározta, hogy legközelebbi ülését pénteken délelőtt 11 órákor tartja, amelyen fogadja a tisztelőket küldöttségét. Az ellenzéki pártok külön-külön saját helyiségeikben tartanak pénteken reggel 9 órákor értekezletet, melyre az alnökségek felhívják pártjuk tagjait, hogy azon okvetlenül jelenjenek meg.

Kossuth Ferencet, a szövetkezett ellenzék vezérő bizottság elnökét, mint a hivatalos kommuniké jelentti, igen sok vidéki népgyűlésre hívták meg. Kossuth Ferenc nagy örömmel és készséggel venne részt valamennyi népgyűlésben, egészségi állapota miatt azonban orvosai nem engedhetik meg, hogy utazásokat tegyen. Kizárólag ez az oka annak is, hogy az e héten tartandó vidéki ellenzéki gyűléseken részt nem vehet.

A mi értesülésünk szerint a vezérőbizottság mai tanácskozása harmadifél óráig tartott. Az ellenzék attól tart, hogy miután az új ülésszak összehívása még mindig nem történt meg, Tisza alighanem ismét meglepetésen törí a fejét. A vezérő bizottság határozatából tehát a mai napon levelek mentek szét a szövetkezett ellenzék valamennyi tagjaihoz, hogy december 9-ére okvetlenül mindenki Budapesten legyen és itt is maradjon, míg a parlamenti események szükségessé teszik. A döntő értekezleteket is akkorára halasztották.

Apponyi, az intranzigens 48-as.

Nagyon érdekes hírt kapunk az ellenzék köréből. Gróf Apponyi Albert, aki jászberényi beszédében még csak föltételesen mondta magát az önálló vánterület hívének és hangsúlyozta, hogy több évi átmeneti időt és átmeneti rendezabályokat tart szükségeseknek s akit a hadsereg kérdésében is jelentős eltérések választottak el a függetlenségi párt állás-pontjától: — Apponyi Albert most elkanyarodik a jászberényi programtól. Kijelentette, hogy a gazdasági és katonai kérdésekben a Kossuth-párt intranzigens álláspontjára helyezkedik és erre a két programpontra nézve egy a Kossuth-párttal, mint a Szederkényi- és Bánffy-pártokkal kooperációs alapra lép, mihelyest a szövetkezett ellenzék ezzel a mai helyzettel leszámolt. Az intranzigens Apponyinak persze nagyon örülnek a függetlenségi táborban.

A győri ellenzék szakadása.

Ma Budapesten azt újságolják, hogy a győri ellenzék vezérei, Tauber Károly elnök és Németh Elek alelnök állásukról lemondtak s erről Kossuth Ferencet is értesítették, még pedig állítólag azzal a

megokolással, hogy a függetlenségi pártnak a reakcióval való szövetekezését nem heíyessleltik.

Telefonon kérdést intéztünk Győrbe, ahonnan azt a választ kaptuk, hogy az elnökség és a végrehajtóbizottság között merültek ugyan föl véleményeltérések, de az elnökség lemondásának híre korai.

Gróf Hadik Béla fölmentése.

Gróf Hadik Béla, Zemplénumvármegye főispánja közvetlenül a november 18-iki határozat után lemondott állásáról. A hivatalos lap csak ma jelenti, hogy a király helyt adott kérelmének. Az erre vonatkozó kézirat így szól:

A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Hadik Béla, Zemplénumvármegye főispánját ezen állásától, buzgó szolgálatának elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt Gödöllőn, 1904. évi december hó 3-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

„A basákat csak Törökországban!”

Szemere Miklós a nevenapja alkalmából nála tisztelő ifjúsághoz beszédet intézett, melyen a maga módja szerint így adta ki a legújabb Szemerejelszót:

Itt jeles tanáraik a jogból szép elméleteket fejtegetnek, a gyakorlatban pedig az országgházban látják, mint állótáogatást a jogrend. De még az egyetlen falain belül is soha nem látott módon dui a durva erőszak. Ez mind a kor — hogy ne mondjam, a rendszer — jele. Cseppet sem csodálom tehát, ha ilyen kedélyeteken lidércnyomásként ül az önkény. En magam is úgy vagyok, de bevallom, hogy szeretem a törököt, de a basákat csak Törökországban szeretem. Nekünk magyaroknak nem kellene basák az a címen, hogy rend legyen! Fiatal barátaim, őseinket szép szóval, jó móddal mindenre, — áldozatokra is rá lehetett venni, mutatja a történelem, de erőszakot nem tűrt a magyar soha. Fiatal barátaim! Eltessük a királyt! Eljen az alkotmány! És örökké éljen a szabadság!

A vidék.

Szatmármegye Kristóffy József főispán elnöklése alatt mai napon tartott rendkívüli közgyűlésén tárgyalta Nagy Béla, a szabadelvű párt elnökének indítványát, hogy a kormányznak az obstrukció le-töréséért bizalom szavaztassék és Luby Géza orsz. képviselőnek ellen-indítványát, melyvel a kormány-nak bizalmatlanságot akart szavaztatni. A gyűlésen több ellenzéki és szabadelvűpárti szólalt fel. Az ellenzékiek közül többek közt Károlyi István szólalt fel, kinek Nagy László alispán válaszolt és nagy tetszés közt hivatkozott arra a Károlyira, aki a majthényi sikon megkötötte a satmári békét, mert azt hazájára nézve üdvösnök tartotta s mi lett ezért jutalma? Éppen az, ami nekik most, hogy *haszárulónak tartják őket*, azért, hogy ők a gróf Károlyi Sándor elveinek a letéteményesei és követői. Érdekes részlete volt a közgyűlésnek, amidőn gróf Károlyi György apjával szemben rendíthetetlen bizalmat szavazott Tisza István grófnak és kormányának. Lelkesedést keltett Szerdahelyi Ágostonnak a vármegyei közélet szimpatikus tagjának felszólalása, aki mint volt ellenzéki, most azért csatlakozott a szabadelvű kormányzathoz, mert rendet akart csinálni. Domahidy István is a bizalmi nyilatkozatot pártolta. A közgyűlés, amelyen már erősen meglát-szott az, hogy a bizalmi nyilatkozatnak imponáló többsége van s amelynek soraiban ott volt a vármegyei birtokosság legnagyobb része, végre a főispán tapintatos vezetés folytán szavazás alá vehette a kettős indítványt és 190 szavazattal 60 szavazat ellenében bizalmat szavazott gróf Tisza István miniszterelnöknek és kormányának.

Beregvármegye törvényhatósági bizottsága ma Beóthy Pál főispán elnöklése alatt tartott rendkívüli népes közgyűlésében több bizottsági tag indítványára Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszternek a népiskolai törvényjavaslat benyújtásáért egy-longulag, Tisza István gróf miniszterelnöknek pedig élnék vita után az országgyűlési rend helyre-állítására érdekében megindított erélyes akciójáért 131 szavazattal 41 ellenében bizalmat szavazott. A közgyűlés elhatározta, hogy a miniszterelnököt és

Berzeviczy minisztert felíratilag üdvözi. A vitában résztvettek Sülő Kálmán ev. ref. esperes, dr. Belényesy András tb. főügyész, Bácsinszky János görög katolikus esperes és Varga Sándor tiszti főügyész mellette, Uray Imre, Barta Ödön országgyűlési képviselő és Naményi Koncz István ellene. A gyűlés rendes lefolyását semmi sem zavarta meg.

A baranyavármegyei szabadelvű párt Németth Lipót elnöklésével nagy számu választópólgár jelenlétében ma délelőtt tartotta Pécsen szervezkedő nagygyűlését. A gyűlés helyeselte a pártelnökségtől a november 18-iki események alkalmából a miniszterelnökhöz és az országos szabadelvű párthoz intézett üdvözléseket, s egyttal elhatározta, hogy a miniszterelnököt üdvözlő táviratban újból biztosítja változatlan bizalmáról és rendületlen támogatásáról. Táviratilag üdvözölte a párt Perczel Dezsőt is.

Nagyvárad város állandó választmánya elhatározta, hogy a pénteki közgyűlés elé pártoló véleményrel terjeszti azt az indítványt, amelyben a kormányznak bizalmat szavaznak. Tisza István gróf miniszterelnök meleghangú levélben köszönte meg Szunyogh Szabolcs pártelnöknek s biharmerzei szabadelvű párt üdvözlését.

A szabadelvű párthoz ma üdvözlések érkeztek Halmiból, Fogarásból, Nagybányáról, Abrudbányáról, Verespatakról, Giráltról, a meggyaszi református egyháztanácsától, Beregvármegyéből, Rimasombalról, Pécsről, Bácskeeresztturról, Kummadarasról, Beregszászról, Baróthról, Kulpinból, Magyarigéből, Vizaknáról, Nemetújvárról, Stájerlakánináról.

Marosvásárhelyt tiltakozó népgyűlés lesz, melyen Apponyi Albert grótot, Barabás Bélát, Bánffy Dezső bárót, Hock Jánost és Vássonvi Vilmost kéri fel a marosvásárhelyi ellenzék Budapestre feljövő küldöttségére a részvételre. A népgyűlésen képviseltek magukat: Kézdivásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Torda, Kolozsvár és Deés.

Zalaezerszegen a mai napon Zichy Aladár, Darányi Ferenc, Eitner Zsigmond, Kacsórics Géza és Farkas József képviselők jelenlétében népgyűlést tartottak, melyen a polgárok közül mintegy ezren vettek részt. A népgyűlés tiltakozott a törvénytelen-ség ellen és szívből üdvözi a szövetekezett ellen-zéket.

A poroszlói választókerület Tiszafüreden december 5-én megtartott ülésén határozati javaslatot fogadott el és egyhangulag bizalmat szavazott Kosuthi Ferencnek, mint a szövetekezett ellenzék vezető-renek.

A szövetekezett ellenzékhez a mai napon üdvözlések érkeztek Temesvárról és Piszkeről.

A német kereskedelmi szerződés

Budapest, december 6.

Magyarország és Ausztria kormányfői ma még nem adták föl a reményt, hogy a német kormány lerázza magáról az agráriusok gyámkodását és nem fog elzárkózni monarkiánk ama jogos és méltányos kívánsága elől, amelyeket a kereskedelmi szerződés megkötésének elegendhetetlen feltételül felállított. Ebben a reménykedésben ma közös miniszteri értekezlet volt Bécsben, amelyen az érdekelt magyar miniszterek előadóikkal együtt vettek részt. Posadowsky utjának meghiusulása folytán a diplomáciai ultra terelődött a kérdés megoldása és ezíránt a múlt héten megtörténtek a kezdeményező lépések. A közös miniszteri konferenciát a szerződési tárgyalások megszakadása tette szükségessé, mert mindenestre meg kell állapodnia a monarkia kormányainak, hogy kereskedelempolitikai tekintetben mi a legközelebbi teendő. A múlt héten folyt diplomáciai megbeszélések tartalma volt a mai értekezlet alapja és hogy mindez Posadowsky elutasítása után olyan gyorsan megtörtént, azt bizonyítja, hogy a fenforgó nehézségek nem áthidalhatatlanok.

Bécs, december 6.

A kereskedelmi szerződéses tárgyalások megakadása óta Bécs, Budapest és Berlin közt folytonosan tartanak a diplomáciai érintkezések a szerződéses alkudozások folytatása céljából. Gróf Wedel német nagykövet és Goluchowski emiati voltak ki-lállgatóan a hír lyulj Budapestén s ezért ta-

nácskolzot gróf Goluchowski a magyar kormány tagjaival. Az osztrák miniszterek ma egész nap konferenciát tartottak a délelött belevonták a szak-előadókat is. Megvitaták az összes előteréseket s — miként kiszivárgott — a közös konferencia náután eredményrel végződött úgy, hogy az osztrák és a magyar delegátusok már a napokban el fognak utazni a tárgyalások folytatása céljából Berlinbe, illetőleg Drezdába. Sok jel szl amellet, hogy a mai tanácskozások olyan alapra vezettek, amelyen úgy Németország, mint Ausztria és Magyarország érdekei is kielégíthetők.

Bernből azt jelentik, hogy a német kormány mindaddig, míg Ausztria-Magyarországgal a meg-egyezés lehetősége fennáll, az új kereskedelmi szer-ződéseket nem fogja a birodalmi gyűlés elé terjesz-teni, mivel ez esetben Ausztria-Magyarország tudomást venne azokról az engedményekről, melyeket Németország más államoknak már megadott.

A Münchener Neuesten Nachrichten mai száma felette érdekes interviut közöl egy magas állású német kormányfőruval, akinek része volt az Auszria-Magyarországgal folytatott kereskedelmi szerző-déses alkudozásokban.

— Öszintén sajnáljuk, — mondotta az illető szakférfi — hogy a tárgyalások megakadtak, de reméljük, hogy azokat ismét felvehetjük és dűlőre viszzük. Könnyen menne, ha az osztrák és a magyar körökben hasonló erős az elhatározás, sőt az is meglehetne, hogy az osztrák-magyar monarchia szerződése a többi szerződéssel egyidejűleg kerülhetne még a birodalmi gyűlés elé. Azonban most már nem Németországban van a sor, hogy előzékeny-séget mutasson: Ausztria-Magyarországnak kell meg-tennie a lépéseket, bebizonyítandó, hogy akarja a szerződést, mi már tanuságot tetünk erről. Ezt a készséget a Duna mellékén nem muatták. Bécs és Budapest között nincs meg a megállapodás; sem az egyik, sem a másik parlament nem szavazta meg a vámárfát.

Min akadnak meg a tárgyalások? Nem a német agráriusokon, hanem inkább az osztrák ipari vámtételeken, amelyek a legnagyobb mértékben károsítanak a német iparcikké kivitelét. Ausztriában és Magyarországon azt hangoztatják a kormányok, hogy ilyen szerződéssel nem állhatnak a parlamentek elé. Hát kívánhatják-e a német kormánytól, hogy olyan kedvezőtlen szerződéssei lépjen a birodalmi gyűlés elé, amelyről eleve tudja, hogy azt el fogja vetni?

Bécsben és Budapestén nincsenek tisztában a német birodalmi gyűlésen urakodó hangulattal, amikor készpénznek vesznek olyan sajtónyilatkozatokat, amelyeknek a birodalmi gyűlés tárgyalásaira és szavazatára nincsen beloyásuk, minthogy nagyon kevés azoknak a képviselőknék a száma, akik osztrák-e véleményeket.

Mi bizunk benne, hogy a Duna partján is be fogják látni, hogy Németország nem fogadhat el olyan szerződést, amely mezőgazdaságára nézve kedvezőtlen. Mennél inkább meg fognak győződni Bécsben és Budapestén a ról, hogy a helyzet komoly, annál hamarabb meg foguk találni a további tárgyalások alapját. Ha a jövő héten az osztrák és a magyar kormányok nem jutnak megállapodásra, akkor mi felmondjuk a szerződést Ausztria-Magyarországnak. Jó lesz Bécsben és Budapestén meg-gondolni, hogy mi már három agráriálmal, Orosz-orzággal, Szerbiával és Romániával megkötöttük a szerződést, tehát északon, keleten és délkeleten; soron vannak a szerződések Ausztria-Magyarországgal, Svájcjal és Olaszországgal, tehát délen és nyugaton. Ha Ausztria-Magyarországnak nem siet a szerződés megkötésével, akkor elszigeteltem marad. — Mi csak azt ismételhjük, hogy most már Ausztria-Magyarországtól várjuk a kezdeményező lépést.

KULFÖLD

A reichsrath, Bécsből táviratozzák: A reichsrath mai ülésében az elnök mindenekelőtt meleg szavakban emlékezik meg az oly tragikus módon elhunyt Schücker képviselőről, mire másfél órán át a beérkezett iratokat olvasták fel. Az mai ülésen

terjesztette be a kormány a kivándorlók védelmére vonatkozó törvényjavaslatot is, amely tisztán a kivándorlók védelmét célozza és a kivándorlási mozgalmat gazdasági jelentőségének tartja, melylyel számolni kell.

A javaslat nem érinti az egyéni kivándorlási szabadságot, mely az ember gazdasági önhatározásán alapul. A kivándorlók kilátásaira vonatkozó felvilágosítással részben állami hatóságok, részben közhasznú vállalkozások szolgálnak, melyek a belügyminiszterium külön engedélyére szorulnak és korlátlan hatósági felügyelet alatt állanak. A javaslat általában megengedi a kivándorlásra való gazdaságilag reális toborzást és védekező intézkedéseket nem terjeszt ki feltétlenül a külföldre való vándorlás minden nemére. Gazdaságilag realitások és megengedhetők a törvényjavaslat csak akkor tekintti a munkásoknak és telepeseknek külföldre való toborzását, ha valaki a saját vállalatát számára keres külföldre munkásokat, azaz olyan emberekkel kereset, kik az ígért telepitést valóban keresztül tudják vinni. A munkáskivitelre törvényesen feljogosítottak a toborzást meghatalmazottakkal is létesíthetik. A telepesek toborzására való törvényes jogviszonyt ma illetékes hatóságok esetéről-esetre kell megadnia. A kivándorlók tenzerentuli szállítása csak a belügyminiszterium mindenkor visszavonható engedélye alapján történhetik. A javaslat a miniszterium segítő szervétül kivándorlási kérdésekben kivándorlási tanácsot kontemplál.

A javaslat összesen 78 szakaszból áll a többek közt a léánykereskedés ellen is különös intézkedéseket foglal magában.

Novák képviselő és társai megintertpellálják a kormányt a német birodalommal folytatott kereskedelmi tárgyalások miatt. Rámutatnak ama nagy kérdésekre, amely összefügg az ügyvel és azt kérdik, igazak-e azok az újsághírek, hogy Németország és Ausztria-Magyarország közt folytatott kereskedelmi szerződési tárgyalások megakadtak és hogy tudomására akarja-e juttatni a kormány az országának, hogy főképpen minden rejtenek a differenciák. A beérkezett irományok felolvasása után W. K. vasutügyi miniszter több kérdésre felelt, mire folytatják a kormánynyilatkozatra vonatkozó vitát.

Schreiter képviselő kemény szavakkal bírálta a miniszterelnök eljárását, ki az egyik nemzeti bizottságot a másiknak, aki a ház munkaképességét nem veszi komolyan, mert különben nem tudná létrehozni a Magyarországgal való kiegyezést. Szemérettel a miniszterelnöknek, hogy a kormány intézkedéseivel, mint mindenütt, úgy Tirolban, Sziléziában és Galiciában is viszálykodást idézett elő a nemzetiségek között. Majd a prágai német tanulókat ellen történt tüntetésekkel foglalkozott, amelyekkel a kulturállamokhoz méltatlanoknak mondott és kijelentette, hogy a nagynémetek minden erőlködésnek és feudalisztikus szándékuknak ellen fognak szegülni, mert azt kívánják, hogy Ausztria vagy német legyen vagy semmi egyéb.

Ezután Bianchini képviselő szólalt fel.

Az ülés végén Sternberg gróf azt kérde, hogy miért nincs jelen a honvédelmi miniszter? Sternberg azzal vádolja Welsorsheimbot, hogy nem létező lovasbírói szolgáló felszólalt vette föl a költségvetésbe. Minthogy nem tesz fel konkrét kérdést, az elnök megvonja tőle a szót.

Erre az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

Bécs, december 6.

ASlavische Correspondenz híre szerint a csehek klubja ma ülést tartott, amelyen hosszabb vita után elhatározták, hogy az inségjavaslat tárgyalásakor csak annyi refundációt engednek, amennyit inségsegélyezések összegeiképpen megszavaznak. Az inségjavaslat és a költségvetési provizórium junktimját elvetik. A klub a költségvetési bizottsághoz tartozó tagjainak megadta az idevonatkozó utasításokat.

Bécs, december 6.

A parlamenti helyzet ma rosszabbodott. A csehek hallani se akarnak 15-20 millió koronányi inségkölcsönről, míg a németek az egész 69 millió koronát meg akarják szavazni és junktimot kívánnak az inségjavaslatok és a költségvetési provizórium között, viszont az ifjú-csehek a költségvetési provizóriumot nem hajlandók az obstrukcióból kiesztolni. Ilyen körülmények közt valószínű, hogy a karácsony előtti ülészekabban már szó sem lehet az inségjavaslat parlamenti elintézéséről s így a jövő hét elején elnapollják a Reichsrathot.

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 6.

A harcéri helyzet Mandsuriában már hetek óta nem változott lényegesen. A hadviselő felek tevékenysége taktikai csoportosulásokra, csapatok szervezkedésére, hadi eszközök szállítására és utak javítására redukálódott. Természetes, hogy mindezeket nem szabad kicsinyelni, mert a legközelebbi jövő ütközetének ezek a látszólag lényegtelen intézkedések nagyon is lényeges kellékei lesznek. A japánok újabb hadi vonalat vágtak a Jalu mellett; Sahetsitől Föngvangesöngig. Ezzel ugraszólván meghosszabbították a Söul-Pjongsang-Sahetsi-féle tábori vasutat. Csakhogy az a baj, hogy a japánok nem gondoskodtak a forgalomhoz szükséges anyagról s most ezen a provizórikus vonalon lovakkal kénytelenek a szállítást végezni. Ily módon azonban nagyon megnehezítik a közlekedést az inkaui kikötőhöz, amely körülmény a japánokra nézve komoly zavarokat, sőt nagy veszedelmet is rejt magában. De még válságosabbá válnék a mandsuriai japán hadsereg helyzete, ha Rosdesztvenszky flottája szerencsésen és harc képes állapotban érne a keletázsiai vizekre és az első összecsapások alatt erősebbnek mutatkoznék, mint a hosszú háboruban megviselt japán hajóhad. Japánban már is nyugtalanodnak emiatt és sok jogszűrésrel a semleges hatalmakat okozzák azért, ha a balti flotta csakugyan elérné célját. Egy félhivatalos tokiói távirat ugyanis ekként panaszskodik:

Egyre nő az izgatottság amiatt, hogy a semleges hatalmak támogatják a balti hajóhadat. A mértékadó lapok általában azt kívánják, hogy a kormány energikusan cselekedjék. Ha az orosz hajóknak a távol Kelet vizein kiváltságokat biztosítanak, amely privilegiumok túlhaladják azt, amit semlegeseknek szokás nevezni, akkor Japánország valószínűleg nem tekint magát kötelezettnek az illető hatalom semlegességét fiavelemben venni és lehetséges, hogy a semleges hajók mögött küldi hajóit azokba a kikötőkbe, amelyeknek semlegességét az ellenség magartatása következtében megsértve látja. Ha az oroszok a semleges terület megszállásával alapot keresnek a távol Kelet számára, akkor Japánország valószínűleg ugyanazt fogja tenni. Kellő előkészületeket tesznek az orosz hajóhad fogadására. Figyelembe veszik annak a lehetőségét is, hogy Japánországnak a Liaotong félszigettel való összeköttetését elvághatják. A balti hajóhad megérkezése idején a mandsuországi csapatoknak módjában lesz az anyaországgal való összeköttetés nélkül is több hónapig hadat viselni. Japán kereskedők előrelátják, hogy az orosz hajóhad érkezése a posta- és egyéb tengeri forgalmat átmenetileg károsíthatja.

Japán tehát látja a fenyegető veszedelmet, de panasz helyett inkább cselekednie kell. Első sorban Port-Arthur előtt kell megvívnia a döntő küzdelmet, mert az ottani flotta megsemmisítése nélkül elveszti tengeri erejének fensőbbességét és utána már csak a katasztrófák hosszú sora következhetik.

Port-Arthur ostroma.

London, december 6.

Port-Arthurban tovább folyik a harc, megbízható részletek azonban újabban nem érkeztek. A Daily Telegraph csifui levelezőjének értesülése szerint a japánok a várat lovább bombázzák. A japánok erősítésül nap-nap után újabb csapatokat és ágyukat kapnak és megkezdtek az ostromot az Icsán és Ansaner erődök ellen. A japánok mult hétfőn a két-százharom méteres dombról megkezdték a port-arthuri kikötőben levő orosz hajók bombázását és három hajó meg is gyulladt, de az oroszoknak negyedóra múlva sikerült a tüzet eloltani. Csifuból jelentik 5-ikéről: A japánok kemény

kísérleteket tesznek az északi arcul elfoglalására. Port-Arthurból és Dalniból érkezett utasok jelentik, hogy a japánok naponta kapnák erősített ágyuban, lövészerben és legénységben, de az oroszok mégis kitartók. A vasut tüzéséget és legénységét szállít Liaojiangba. Mukdenből olyan hírek érkeznek hogy az oroszok előrenyomulnak.

Tokió, december 6.

Hír szerint a japánok sikeresen lövöldöztek a port-arthuri hajóhadat. 4-én este két vagy három hajó égett félóránosszat. A hajók neveit és a kár nagyságát nem tudják. Általában azt hiszik, hogy a hajóhadnak gyorsan ki kell indulnia, mert különben pótolhatatlan kárt szenved.

Pétórvár, december 6.

A New-York-Herald jelenti Pétórvárról, hogy ott a port-arthuri helyzetet illeóleg nag-on pessimistikus felfogás kapott lábra. Katonai körökben abban reménykednek, hogy Stösselnek a vár eleste esetén sikerülni fog egy hadihajó fedőzetén Kiaocsauba menekülni.

A cár táviratot intézett Stössel tábornokhoz s arra kérte, hogy kövessen el mindent s tartsa addig Port-Arthurt, amíg a balti flotta megérkezik, ami még e hónapban várható.

A mandzsuriati harcér.

Berlin, december 6.

A Lokalanzeigernek táviratozza mukdeni tudósítója, hogy a japáni seregek minden pillanatban készek a támadásra. Az új japáni véderőtörvény alapján besorozott japán csapatok egyrésze már a harcérre ért s a japáni hadak naponta kapnak segíőcsapatokat. A japáni seregekhez sűrűn szökődnek az orosz katonák, akik nem akarnak harcolni s önként megadják magukat. A kunguzok a vasuti vonalat Karbintól Mukden felé 26 versznyi hosszúságban fölrobbantották. Egy érkező vonatot még időben föltartoztattak és a pályát kijavították. — A középben és a jobb szárnyon lefoiyt négynapos tüzerharc az általános helyzeten semmit sem változtatott. Az emberek szorongva lapulnak meg a bombáktól védő árkokban, ami az ideges, folyton tartó feszültséggel együtt sok megletegedést okoz.

Togó flottája.

London, december 6.

Tokióból jelentik, hogy a szaszehói japán hadikikötőben az összes japán flottát sietve reperálják. Két páncéloshajó és a torpedóflottának egy része már teljesen ki van javítva és Togó flottája nem-sokára olyan állapotban lesz, hogy a balti flottával a harcot fölvehesse.

A feketetengeri flotta.

London, december 6.

A hivatalos Oroszország tagadja ugyan, hogy napirendre akarja hozni a Dardanellák kérdését, de az angol sajtó egy része mégis élénken foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mi fog történni, ha Oroszország teljesíti magát a párisi szerződésben foglalt kötelezettségeken. A Daily Mail pétórvári tudósítója tegnap ebben a dologban meginterviewolta Kasznakov altengernagyot, aki azt mondta, hogy a feketetengeri hajóhadnak Kelet-Azsiába való elküldése életkérdés Oroszországra nézve. A párisi szerződés már idejét multa és Oroszország mostani helyzetében minden körülmények között kénytelen lesz a szerződés ellenére cselekedni. Milyelt Oroszország elhatározza, hogy a feketetengeri flottát elküldi Kelet-Azsiába, ki fogja jelenteni a hatalmaknak, hogy a flotta elküldése föltétlenül szükséges volt s Anglia hiába fog ez ellen tiltakozni, mert mire az angol kormány tiltakozik, akkor már a flotta elindítása befejezett dolog lesz.

A Budapesti Napó telefonja.

Szerkesztőség	36-36
Kiadóhivatal	54-39
Fiók-kiadóhivatal	845

HIREK

Egy utánozhatatlan reform.

Családlatos, hogy idők folyamán, mennyire összeszűkült a nő fogalma a háztartás fogalmával. Eleinte csak az egyszerű munka-megosztás okossága vitte a nőt a mai szerepkörbe. Utóbb erkölcsének, hasznavehetőségének, sőt értékének biztos jele az lett: ért-e a ház körüli dolgokhoz? Tud-e sütni, főzni, takarítani, vasalni? Tudja-e szépen összehajtogatni a fehér gyolcs és vászon-holmit? A polgári élet disse lett a házias nő s Goethe polgárlányai pipestekvé állanak a legény elé s így kelletik magukat: Sütni, főzni, varni jól tudok! A házasság a Goethe korában már többet jelentett női erénynek is: valósággal a kívánatosságot jelentette. A fejlődés ebben a dologban ezentúl az, hogy a háztartásban való ügyesség és jártasság a nő lelki életének legfontosabb alkotórésze, sőt egyetlen méltó és komoly hivatása lett. Annnyira komoly, hogy nálunk még az újkorunk lehetne megszámolni azokat, akik a női lélek betöltésére ennél magasabb és nemesebb munkakört követelnek. Mi még ott vagyunk, hogy nemcsak a susztert kergetjük vissza a kaptafához, de a nőt sem akarjuk elbocsátani ősi mestersége rubságából. Talán ez az oka annak, hogy asszonyaink legnagyobb része nem is kívánkozik ki az ősanjaktól ráhagyott szerepkörből s nem is akar megszabadulni apró gondjaitól. Asszonyaink maradnak háziasszonyok, sőt csakis háziasszonyok maradnak. És itt azon van a hangsúly, hogy első sorban nem gyermeknevelő anyák, hanem háziakat tisztán tartó asszonyok.

Már most ugy áll a kérdés, hogy asszonyaink nem igen vesznek részt az európai nők nagy küzdelmében, a melynek az a célja, hogy a női élet eszményibb tartalommal teljék meg, de egyre jobban elviek gondját a gyermeknevelésnek is, a melyet részben a nevelőnőre bízunk. részben pedig az iskolának engednek át. Marad hát a háztartás. A háztartás, a mely akárhol erősíti is, nem elegendő kötelesség egy egész élet számára és tartamára. De azért a világot sem tanácsolnánk a magyar nőknek azt, amit most Kopenhágában próbálnak ki, ahol a női főakarják menteni a háziasszonyi kötelességek terhe alól. Valami Fick Ottó nevű tanár központosság háztartási egyesület alakított Kopenhágában. Pompás házat bérelt, amelyben huszonöt család lakhatik, ékezhettek s el van látva mindennel, amit erre mifélek a házias nő gondossága terem meg a férfiak számára. Minden család, amely a háztartási központban akar lakni, havonként fizeti ellátási költségeit. Külön lakásban él, ha nem akarja, nem is ismeri szomszédait. A ház urnöje pedig — gondolkodni mife él — egész nap ühet az ablaknál, mellet sétálni vagy mellet a kávéházba. Mire hazajön: a vacsora meg van főzve, a szobák ragyognak a tisztaságtól, a gyermekek fehér ruháskába vannak öltöztetve. A kopenhágai nőket azonban nem ilyen célra akarják megszabadítani az ősi munkaköről. Megszabadulásuk nem azt jelenti, hogy most már semmi kötelességük nincs. Sőt azért oldják föl őket a háztartás gondjaitól, mert a kopenhágai nők résztvesznek az élet nagy és komoly munkáiban. Nem azért szabadítják föl őket régi terheik alól, hogy annál többet szórakozhassanak, hanem hogy többet dolgozhassanak, kenyeret szerezhessenek és művelődhessenek.

És talán ezért volna veszedelmes nálunk utánozni a kopenhágai újítást, mert ha a mi asszonyainknak még háztartási gondjaink sem volna. . .

Az asszonyokról ne mondjon senki rosszat: de ennek a főleg leirt mondatnak a másik fele mégis csak az, hogy maradjunk meg talán egyelőre a régi szokásunknál. Elvégre valamivel mégis csak kell foglalkozni az asszonyoknak is. Ha másért nem, unaloműzésből.

(G.)

Budapest, december 6.

— Személyi hírek. Szófia-ból jelentik, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem magyarországi birtokaira utazott. — Lipót Szászóvár főherceg ma reggel Budapestre érkezett. — Frigyes főherceg és

neje, valamint Mária Henriette főhercegnő tegnap este Pozsonyból Bécsbe érkeztek.

— Nemesség-adományozás. A király Seidl Ambrus miniszteri tanácsosnak az országos központi hitelszövetkezet ügyvezető igazgatójának és törvényes utódainak, a pénzügyek és a közigazgatás terén teljesített szolgálatai elismerésül a magyar nemességet magyarádi cílnélvel adományozta. Seidl Ambrus azelőtt a magyar államvasutak szolgálatában állott s az országos központi hitelszövetkezet létesítésekor nevezte ki a kormány ennek az intézetnek ügyvezető igazgatójává. Ebben az állásban működik most is nagy odaadással és szorgalommal.

— A pápa beteg. Rómából jelentik nekünk: A pápa megfúlt és erős torokfájás miatt panaszosodik.

— Lipót-rend. A király postupici Koszka Antal dr. miniszteri tanácsos és a kincstári jogügy-igazgatóság főnökének buzgó és sikeres szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével adományozta. Az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— Augustza főhercegnő látogatása. Augustza főhercegnő ma délután meglátogatta a Művészet és művelődés-egyesület kiállítását. A főhercegnőt gróf Pejacsevics Jolán elnökő és a választmány hölgyei fogadták. A kiállított tárgyakat nagy tetszéssel nézegette a főhercegnő és néhány képet és műtárgyat meg is vásárolt. Távozásakor megelégedését fejezte ki a látottak fölött.

— Hangulatok az olasz királyi keresztelőről. Az olasz trónörökös tegnapielőtti keresztelőjének ünnepe csak a Kvirinálét öltöztette ünnepi hangulathoz, mert a rossz idő meggátolta az ünnepek külső megnyilvánulását Rómában. Az utcákon nem lehetett tartózkodni, a kivilágítás sem sikerült és a zenekarok utcai hangversenye is lehetetlenné vált tőve. Magában a Kvirinálban is a szertartás mindössze félórát tartott, ennek a végett is a trónörökös hosszantartó, hangos sírása zavarta meg. Az egész királyi család hangulata nyomott volt, mert az aostai hercegnő egészségi állapotáról kedvezőtlen hírek érkeztek, amelyek miatt a turini gróf és Letitia hercegnő délből már vissza is utaztak Turinba. Feltűnt egyébként az is, hogy a keresztelő ünnepén a kamaracselétség összes radikális tagjai résztvettek, ellenben a klerikális városi tanácsosok elmaradtak arról. Róma utcáin békeket áruulnak, amelyek a trónörökösöt megáldó pápát ábrázolják. Albrecht porosz herceg meglátogatta a pápát, ami a római demokráta köröket ekkedvelenítette, mert úgy találják, hogy Vilmos császár célszerű szimmetriával osztja meg rokonszenvét a Kvirinál és a Vatikán között. Azt a hírt, hogy Puzyna bíboros Ausztria-Magyarország megbízásából a Vatikán és a Kvirinál között közvetítő szerepet vállalt, nem erősítik meg.

— Roosevelt győzelme. Washingtonban már összeállították a nemrég lezajlott választás hivatalos adatait. Ezek szerint Roosevelt győzelme még nagyobb, mint az első táviratok jelentették. Roosevelt hívei ugyanis 2,500,000 szavazattal kaptak többet, mint demokráta ellenjelöltjei. Ugy látszik, hogy a demokráta sok államban szintén Rooseveltre szavaztak. Az elektoral választásból természetesen eldőlt az új elnök kérdése és ezért nincs is semmi érdeklődés Amerikában a holnapi nap iránt. Holnap, a december elsejét követő szerdán adják le ugyanis az elektoral szavazatukat az új elnökre. A választásnak az eredménye azonban még egyelőre nem került nyilvánosságra. Az egyes államok elektoralinak szavazóedülvit zár borítékban küldik be a szenátus elnökéhez, aki azokat a jövő év februárjának második szerdáján bontja fel. Akkor aztán hivatalosan ki fogják hirdetni, hogy Roosevelt marad meg újabb négy évre az Egyesült-Államok elnökének.

— Beethoven szobra Párisban. Shakespeare és Dantenak már állítottak szobrot a nemzetközi Párisban. Most egy bizottság Saint Saens elnöke alatt Beethovennek akar szobrot emelni. Olyan férfiak, mint Dayot Armand és Carré Albert, az operaház igazgatója családokoztak a francia zene mesteréhez és hozzájuk családokoztak még a német Wagner Siegfried, Weingartner Felix és Strauss Richard is. A szobrot a Trocadero-terén, tehát Páris legelőkelőbb negyedében akarják felállítani és úgy látszik, hogy nagyméretű szobor lesz, mert más-

különbön az óriási téren nem érvényesülne. A szobrot José de Charnoy szobrász készítene, aki Bandeira eredeti sirméleket alkotta. De Charnoy szoborterve egy idealizált Beethovent ábrázol, aki féltistenhez hasonlóan egy kerék kupolán trónol, amely kupolát szárnyas alakok emelnek! A leleplezést a jövő majusra tervezik.

— A portugál király balesete. Londonból táviratozzák: A Buckingham Palace-hoz vezető történelmi nevezetességű sétányon, a Mall-on, tegnap utcai baleset történt, amelynek a portugál király is majdnem áldozatul esett és egy hajszálon mult, hogy Edward angol király vendége életét nem vesztette. Egy bérkocsi és egy hintó összeütköztek; az első darabokra tört, miközben egy fatuskó az épp arra sétáló portugál királyt érte és a földre dobta. A király csak gyengén sérült meg s minden támogatás nélkül fel bírt kelni és hazá távozni. Egy szemtanú kijelenti, hogy a királyt nem érte a fadarab, mert különben kikerülhetetlen lett volna a kataztrófa, mert a bérkocsit, amelyben egy hölgy ült, Lady Loughborough hintója darabokra zuzta. A király félreugrott és ugrás közben a földre esett. A kocsiiban ülő hölgynek semmi baja nem történt.

— Olaj Lajos afféje. A szegedi pályaudvaron tegnap kínos affé tört le Olaj Lajos országgyűlési képviselő és a szolgálattevő Horsetzky László vasúti hivatalnok közt. Olaj Lajos Nagylakról jött, a szegedi pályaudvar első osztályú vártermében akarta eltölteni az éjszakát s mivel a várterem zárva volt a vasúti portállal kérte föl Horsetzkyt, hogy a termet nyitassa ki. Horsetzky azt üzenve vissza, hogy az üzletszabályok értelmében a termet a vonat indulása előtt egy óránál előbb nem szabad kinyitni. Olaj újabb megisméltelte kérését annélkül, hogy megnevezte volna magát s mikor újabb elutasító választ kapott, indulatban jött, dühösen kiabált, szidta a kormányt, amely ilyen hivatalnokokat megtűrt s végre rányitált a hivatalnokra;

— Maga Tisza-husár!

A szóváltásból csödület támadt, Olaj sértő szavakkal illette Horsetzkyt, aki csak nagygyókára tudta meg, hogy tulajdonképpen Olaj Lajossal áll szemben.

Horsetzky ma távirati uton elégteltelt kért Olajtól.

— Draga királyné hagyatéka. Néhány nap mulva kerül árverés alá Londonban a szerencsétlen Draga királyné hagyatéka. Petrovics hadnagy, a királyné unokaöccse már a nyár folyamán Londonba szállította a ruhákat és ékszereket, de a tárgyak csak most kerülnek dobra, mert az árverés anyagi eredménye most biztosabbnak látszik. Árverés alá kerül az a híres és értékes karperec, amelyet a legújszabb smaragdok borítanak s amelyet a cár küldött a királynénak nászajándékkul, torálába az a brilláns diadém, amelyet a királyné esküvője alkalmával hordott, a ruhák közül a fehér seiyemből készült menyasszonyi ruhát adják el, amelyet a legértékesebb valenciennes-i csipkék borítanak. Külön érdeklődésre tarthat számot egy 15-ik századbéli nemzeti jelmez, amely bíborszínű seiyemkabátból és szoknyából, fehérszínű seiyem stólból, egy drágakövekkel díszített arany tiarából, különböző szövésű fátályból és törökerevetű arany- és ezüstszövéstű övből áll. Két brillánsba fogott rendjel, a perza naprend és egy török rend is árverés alá kerül. A perza naprendet a sah 1900-ban adományozta a királynénak, amikor Belgrádot meglátogatta. Az angol előkelő arisztokratának nagy érdeklődéssel és vásárlókedvvel néznek az árverés elébe.

— A hipótárosi munkáskaszinó ünnepélye. A budapesti V. kerületi munkáskaszinó december 11-én este hét órakor megnyitott ünnepélyt rendez a Kaszinó újonnan berendezett helyiségében (V., Bala-ton-utca 8.). Az ünnepély hangversenyével kezdődik, melynek műsorán szavalt, ének- és zongorajátadás mellett Lampóth Gézának Megjölök a huszárök című egyfelvonásos népszínműve is szerepel. A hangversenyi tánc követi. Belépődíj nincs.

— A tenger áldozatai. Hamburgból táviratozzák: A "Werka" ausztrál hadi statuszukát adott ki, amely szerint a nagy októbri viharok alkalmával 85 hajó teljesen elpusztult, még pedig 26 gőzös és 50 vitorlász hajó. Azonkívül 84 hajó megrongálódott.

— **A Jaurés-Deroulé párbaj.** A Cider hónapban nem engedte meg a kormány Deroulének, hogy spanyol földön verkedjék meg Deroulé és Jaurés. Ellenben a radikális francia kormány, amely hadat ízent minden előítéletnek és harcba szállt a katolikus egyházzal is, felajánlotta a becsületkeresőknek Franciaország földjét, hogy ott háborítlanul döntsön hát a végzet, kinek volt igazsága, Deroulének-e vagy Jaurésnek, Jeanne d'Arc csodálóinak-e vagy azoknak, akik merőz kézzel szűtték a legenda fátyolát? E végből salvus conductust bízott a francia kormány a száműzött Deroulének s *Hendeja* határszéli városkájában megtörtént ma a párbaj. Pisztolyval állottak szemben egymással Deroulé és Jaurés, kétszer sütötték el fegyverüket, de sebesülék nem történt. A szocialistavezér megpreparálta a becsületét és megvissza Párisba, hogy hirdesse tovább a modern ígétet, Deroulé pedig mehet a föld akármely téjékre, csak hazájába nem, amelynek szolgálatában már annyi bőlondot elkövetett. Az orleani szüz legendája pedig tovább is csak legenda marad, tele titokzatos-sággal.

— **Ibsen.** Krisztiániból jelentik, hogy a nagybeteg író, akinek állapota az utóbbi időben sok aggodalomra adott okot, még betegségében is lankadatlanul dolgozik. De idegei már nem szolgálnak többé a nagy elmét. Nehány nappal ezelőtt eszméletlenül esett össze íróasztala mellett. Házi-orvosa attól tartott, hogy szívbénulás állott be, mert a beteget csak nehezen tudta feléleszteni. Most már aránylag jobban érzi magát az író és komolyabb eshetőségektől nem tartanak. Ibsen lakása a Drammensvegen, a királyi palota közelében van. Ablakai a királyi parkra és egy nagyforgalmu utra nyílnak. Ibsen magányos életet él, társaságba, nyilvános helyekre nem igen jár, de még legszűkebb családi körét sem keresi fel. Nagyon szereti tehát lakását, amiről a következő eset is tanuskodik. A kormány azt a házat, amelyben Ibsen lakik, pár évvel ezelőtt kibérelte a földművelésügyi minisztérium részére és Ibsennek el kellett költöznie régi, kedves lakásából. Ez annyira bántotta az agy író, hogy valóságos hivatalos formában értesítette a kormányt, hogy ha bérletét fentartja és neki lakásából ki kell költözni, akkor kivándorol külföldre. A kormány sietett is kivánságának eleget tenni és meghagyta Ibsent régi lakásában, a háztulajdonost pedig kárpótolta. Ibsen különösen most van rászorulva kedves otthonára, amelyet naponta csak egyszer, egy rövid órára hagy el, ha kikocsizik vagy orvosa társaságában a királyi parkba sétára megy, ahová bármikor beléphet, mert az udvartól e célra külön kulcsot kapott. A királyi parkban régebben órákig is szokott elüldölgélni az agy író s ki tudja hány nagy eszméje született csendes magányában, a királyi parkban!

— **Az izraelita magyar irodalmi társaság** ma este tartotta meg a havi első felolvasó-ülését *Agai Adolf* elnöke alatt. *Patai József* érkekezésében megadja a *Kabbala* magyarázatát, belemerülve ennek miszticizmusába, azt inkább költészethek és hitnek, mint babonának minősítve. Utána *Mezei Sándor* olvasta fel pár csinos versét és *Lenkei Henrik Nagy Endre*: „Ki a bölsebb” című rajzát.

— **A lisszaboni rikkancsok.** Lisszabonból írják: Portugáliában a szegénysorsu gyermekek már zsemge korukban kénytelenek kenyérszelet után nézni. Tízéves fiúcskák, sőt fiatalabbak is, meztelül járnak rossz ruhájukban az utcákon, hogy újságok elárulásától néhány garast keressenek. Korra reggel és késő este kiáltják az utcán futkosva árúikat, betérnek egy boltba, majd egy házba, hogy ott a negyedik vagy ötödik emeleten lakó vevőjüket kiszolgálják. A kis elárulók nagyon értelmesek. Bár soha írni vagy olvasni nem tanultak, a friss híreket stentori hangon kiáltják ki. Pompás kereskedők! Igaz, hogy a törvény nem állja útját tisztességtelen versenyüknek. Nincs olyan cselekedés, amelylyel ne élénke, hogy újabb

vevőket szerezzenek. De azért nagyor udvariasak és megbízhatók. Ha valaki nagyobb pénzdarabot ad nekik, amelyet nem tudnak felváltani, egyszerűen csak eltűnnek. Az idegen azt hinné, hogy pénze oda-vezett. Pedig nem kell félnie. Csakhamar visszatér a kis fiú; a pénz valahol felváltotta. Legfeljebb egy cigarettát koldul ki szolgálata fejében. Ha vadon nőnek is fel, sokat adnak a tisztességre. Korán megtanulják az élet kegyetlenségét megismerni, Magukra hagyatva némelyek tönkremennek, a legtöbben nem emelkednek ki sorsukból. De azért sorraikból nem egy híres és gazdag férfi került ki. Tevékenységük különben nem is olyan jelentéktelen, mint gondolják. A fiú hű munkatársa lapjának és nem egy újságot hoz dívatba ügyessége által. A „Journal de Noute”, amely politikán kívül sporttal is foglalkozik, a kis újságírókerekedőkkel versenyt futat rendezett a múlt vasárnapon. A szerencsés győztes 75 frankot kapott s azokból a nagy számban jelenlevő közönség tapsaiban is részesült.

— **Tolsztoj gróf az alkotmányreform ellen.** Londonból táviratozzák lapunknak: *Tolsztoj* Leo gróf a Filadelfiában megjelenő „North-american” című lapnak levelet írt, amelyben kijelenti, hogy a zemsztvo-igazgatás eredménye nem lesz az igazi társadalmi javulás. Akik e mozgalomban a szabadság új korzakának hajnalhasadást üdvözlik, akadályt gúrdítenek az igazi haladás elé. Igazi javulást csak az egyes embereknek vallás erkölcsi újjáéledésével lehet elérni. Enélkül az alkotmány nem alkalmas eszköz az emberiség javának előmozdítására, amit a Franciaországban, Angliában és Amerikában uralkodó állapotok is mutatnak.

— **Az új zenepalota.** A székeslőváros ismét egy díszes középülettel lett gazdagabb. Az új zenepalota ez, melynek építését a közoktatásügyi kormányrendeletéből az ősszel kezdték meg. A zenepalota az egykori vakok-intézet helyén, a Király-, Gyár- és Kemnitzer-utca által határolt nagy telken fog emelkedni. Az épület főhomlokzata a Gyár-utca felé nyílik, még pedig azért, hogy a nagy hangversenyterem, mely földszintes helyiség lesz, szembe esék a főbejáratral. A Kemnitzer-utcai szárny első emeletén lesz a kis hangversenyterem, a király-utcai részen pedig, mely a legzajosabb, az igazgatósági irodák és a zeneakadémia előadási terméi lesznek. Az épület kettős célt szolgál, egyrészt művészi hangversenyek rendezésére megfelelő helyiségeket foglal magában, másrészt méltó hajlékot nyújt a magyar királyi zeneakadémiának.

A nagy hangversenyterem, mely a külföldi hasonló termekben szerzett tapasztalatok felhasználásával épül, a maga nemében szinte páratlan és tökéletes lesz, ugy beosztás, elrendezés, mint akasztása és világítás dolgában és ezer ember számára lesz benne hely. Ebben a tereben fogják rendezni a jövőben a filharmoniai és a nagyobb művészi hangversenyeket, míg a vonós négyes társulatok hangversenyei és az intímabb művészi előadások részére a kis hangversenytermet tartják fenn, melyben 800 személy számára van ülőhely. Itt rendezik majd a zeneakadémia nyilvános próbahangversenyeit és vizsgálatait. Az épület maga modern renaissance-stílusban épül. Főhomlokzatán Liszt Ferenc domborművi szobra fog diszelegni. Az épület éppen ugy, mint maga a berendezés szines anyagból készül, termékek, márványból, bronzból. A közoktatásügyi kormány megbízásából *Korb* és *Giergl* műépítésztervei szerint készül a palota, melynek költségeire harmadfél millió koronát irányoztak elő. A beton alapozási és pincefalazati munkálatokat fűtött bódék segítségével a téli idő ellenére is nagy erővel végzik, hogy az épület a jövő nyárra tető alá kerülhessen.

— **Az orosz alkotmány.** Pétervárról táviratozzák a „Berliner Tageblatt”-nak, hogy a 19 nemesi marsall tegnap Moszkvában gyűlést tartott és hasonló határozatot hozott, mint a zemsztvo-kongresszus; ez a határozat is alkotmányt sürget, csakhogy inkább van tekintettel a monarchikus elvre, senmint a zemsztvók program-tervezete. Sviatopolk-Mirsky herceg belügyminiszter már átnyújtotta a cárnak a zemsztvo-kongresszus határozatát s a cár e szavakkal vette azt át:

— Tudom, miről szól, csakhogy a háborus

idők nem éppen alkalmasak ilyen reformokra. Mondja meg a zemsztvo-képviselőknek, hogy ez nem a legalkalmasabb időpont.

— **Százéves főgimnázium.** Szatmárról táviratozzák: A szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium újraalapításának századik évfordulója alkalmából ma ünnepet ült. A város lobogódszt öltött. Délelőtt 9 órakor díszmise volt a zárdatemplomban, melyet *Kádár* dr. kanonok pontifikált s amelyen a városi dalárda is közreműködött. Mise után a főgimnáziumban díszünnep volt, amelyen a kultuszminiszter képviselőjében dr. *Boncz* Ödön miniszteri tanácsos jelent meg. *Fölk* Béla tanár dr. *Fodor* Gyula ünnepi ódját szavalta, majd *Ratkovszky* Pál igazgató üdvözölte a miniszter képviselőjét s ismertette a Pázmány-alapította gimnázium történetét. *Haller* tanár orgonajátéka után *Nádozlya* VIII. osztályu tanuló szavalt, végül a gimnáziumi énekkar énekelt. Déliben az egész város intelligenciájának részvételével 200 terítéki bankett volt a Pannoniában. Ó felségét lelkes felkészítőben dr. *Boncz* miniszteri tanácsos élte, *Ratkovszky* igazgató *Berzevichy* miniszterre mondott pohárköszöntőt, dr. *Fechtel* János tanár dr. *Boncz* miniszteri tanácsosra üritette poharát, *Ratkovszky* igazgató *Meszlényi* püspököt élte. Az ünnepra a budapesti, eperjesi, beregszászi, nyíregyházi, nagybányai, nagykárolyi és munkácsi iskolák küldtek képviselőket.

— **A király gyermekkorai rajza.** Apponyi Sándor gróf értesítette a jótékonycselekedő szolgáló műkedvelőkiállítás rendezőjét, báró *Edelshaim-Gyulay* Lipótot, hogy a kiállításra átengedi királyunknak egy rajzát is, amelyet gyermekkorában készített ő felsége. A kiállítás szombatn, 10-én személyesen nyitják meg *József* Ágost főherceg és *Augusta* főhercegné.

— **Jeanne d'Arc családja.** A L'humanité legutóbbi számában érdekes cikk jelent meg az orleani száznék, Jeanne d'Arcnak családjáról. A cikk azt bizonyítja, hogy Jeanne d'Arc családja még nem halt ki. Orleansban a Jeanne d'Arc tiszteletére rendezett utolsó ünnepségek alkalmával *de la Gabbe* nevű francia őrnagy, aki jelenleg Versaillesban állomásozik, hiteles okmányokkal igazolta, hogy ő az orleani szüz családjának egyenes leszármazottja. A L'humanité megjegyzi, hogy de la Gabbe őrnagy e származása révén diszhelyről nézte végig az ünnepségeket.

— **Vonatösszeütközés Kelenföldön.** Ma délelőtt az a riasztó hír terjedt el a fővárosban, hogy a fumei személyvonat, amely reggel negyedikkor indult el Budapestről, Kelenföldön kisklott és nagyon sokan megsebesültek. A hír szerencsére tulzot volt. A valóság az, hogy az 1006. számú fumei személyvonat a ferenovárosi váltótorony előtt összeütközött az 1225. számú tolatómozdonnyal. A tolatómozdonny, amely négy kocsi vitt, keresztelte a személyvonat útját. Az összeütközés nem sikerült megakadályozni és a két mozdonny akkora erővel horzsolódott egymáshoz, hogy a tolatómozdonny és négy kocsija fölborult, a személyvonat néhány kocsija pedig kisklott. Mindössze nyolcan sebesültek meg, de egyikük sem súlyosan. A sebesültek ezek: *Ráh* Józsefné, *Fensterstein* Jónás, özv. *Héni* Ferencné, *Kállós* M. háláné, *Baumgarten* Aladár, *Schulzeisz* Jakob, *Vaskovics* József és özvegy *Buzi* Jánosné. A megsérült utasok a tizenegy órakor érkezett pótvonattal folytatnak útjukat Fiume felé. A rendőrség még délelőtt megartotta a helysini szemlét és megindította a vizsgálatot. Vonalzavar nincs.

Az államvasutak budapesti igazgatósága a budapest—kelenföldi pályaudvaron ma reggel történt vonatösszeütközéséről a következő kommunikét teszi közzé:

„A budapesti keleti pályaudvarról ma reggel 8 óra 15 perccor elindult 1006. számú fumei személyvonat a budapest—kelenföldi áramlomon a behaladás alkalmával összeütközött egy tolató-mozdonnyal. Az összeütközés folytán az utasok és alkalmazottak közül senki se sérült meg, de több jármű kisklott és megrongálódott. A kisklott járművek a pályát eltörleszolták. A vonat utasainak továbbvitelét külön vonat indított, mely 11 óra 40 perccor, tehát 3 órai késéssel indult Fiume felé. A vizsgálatot megindították. Marx, miniszteri tanácsos igazgató.”

Schmidthauer-féle

Igmándi

keserűvíz, reggel fél pohárral haszn lva, eddig atermés etaital nyujtott legtökéletesebb gyomor és béltisztító, a mellett rendkívül jó étvágyat hoz. Üvege 50 fillér. Csak a felét kell bevenni, mint más keserűvizekből, azért kapható mindenütt kis üveggel is 20 fillérrt.

— **A nyitrai püspök kintléte.** Bende Imre nyitrai püspököt a király, az egyház körül szerzett érdemei elismerésül a titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. Az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap legközelebbi számában fogják közzétenni.

— **Üngylikos számvizsgáló.** Ma éjszaka egyenlőtte magát egy tővárosi kórházban Kunóczy Mátyás ötvenéves igazságügyminiszteri számvizsgáló. Kunóczy már régóta beteg volt és a múlt hónapban fölvetette magát a kórházban. Kunóczy arc-rákhán szenvedett és a betegség annyira előrehaladt, hogy operációval sem lehetett már megmenteni a szerencsétlen embert. Kunóczy maga is tudta, hogy állapota reménytelen és elhatározta, hogy véget vet szenvedéseinek. Tegnap délután több elevelt írt, melyeket aztán egy hóddalra elküldött. Valami uton-módon revolvert szerzett és éjjel ágyában löbe lötte magát. Mire odasiettek hozzá, már halot volt. A szerencsétlen ember utolsó leveleiben azt írta feleségének, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt dobja el magát az életet. Kunóczy 1870 óta dolgozott a miniszteriumban. Hogy a revolver hogy került hozzá, még nem derült ki.

— **Az innsbrucki vérontás után.** Az innsbrucki zavargások híressé tették Naganowski vadász-hadapród tiszthelyettes nevét, mert ő volt, aki azt a szakaszt vezényelte, amelynek egyik közlegénye szuronyával halálosan megsebesítette Pezei festőművészt. A német diákok dühre a zavargás után a tiszthelyettes ellen fordult s követelték Naganowski bűnhődését. Az innsbrucki helyi törvényszék — mint tudósítók táviratozza — el is ítélte ma Naganowskit, de nem azért kapott több havi fogságot, mert a szakasznak szuronyrohamot vezényelt, hanem mert a kaszárnyába való vonulása után azt jelentette, hogy megvizsgálta a szuronyokat s nem látott vérfoltot egyikén sem, pedig később kiderült, hogy az egyik közlegény szuronya véres volt.

— **Menetrend-változás.** A budapesti-belgrádi és baranva-szentlőrinc-nasici vonalokon december hó 15-én a következő menetrend-módosítások lesznek életbe lépni. A jelenleg Zimonyról Zágrába délután 2 óra 15 perccel érkező és onnan délután 2 óra 22 perccel Zimonyra induló gyorsvonat Belgrádból, illetve Belgrádtól fog közlekedni. E gyorsvonat Belgrádból reggel 5 óra 20 perccel indul, illetve Belgrádba éjjele 11 órakor érkezik. A Belgrádból Zágrába közlekedő gyorsvonat Belgrádban a Konstantinápoly és Szófia felől érkező gyorsvonathoz fog csatlakozást találni. Azonkívül a jelenleg Indiaról reggel 6 óra 21 perccel Zimony felé induló személyszállító tehervonat már Újvidéktől kezdve fog személyszállítással közlekedni. E vonat Újvidékről reggel 3 óra 58 perccel indul és Indiarra reggel 5 óra 51 perccel érkezik, hol Zágráb felé a fent említett gyorsvonat fog csatlakozást találni. A jelenleg Baranvaszentlőrincről délután 12 óra 25 perccel Nasicra induló személyszállító tehervonat személyvonattá átalakították és Baranvaszentlőrincről a jelenlegi indulási időnek változatlanul hagyása mellett Nasicra már délután 4 óra 25 perccel fog megérkezni. Ez által a vonat Slatinán közvetlen csatlakozást fog nyerni a déli vasut motoros vonatához Barcs, illetve Verőce felől.

— **Megugrott arisztokrata ifjak.** A maurochlingi javító- és gyógyító-intézetből — mint bécsi tudósítók telefontozza — szombaton megszökött a 28 éves gróf Wolkenstein Lipót s a vele egyidős báró Pojsicio Pasquale. A fiatal gróf tavaly január közepén megszökött Trientben lakó szüleitől és általában bolyongott, míg meg január 26-án megtalálták Bécsújhegy közelében az országúton teljesen lerongyolva. Mivel elmezavarodottnak látszott, születési a helyi gyógyintézetben helyezték el. Ott ismerkedett meg báró Pojsicioval, akit szintén gyóngeelméjűség miatt ápoltak. A két fiatal arisztokrata szoros barátságot kötött, együtt sétáltak a szombaton délután együtt tüntek el az intézetből. Szombaton este fél tizenöt órában látták a két fiatal embert az állomáson egy leánygyal, aki valószínűleg az intézet egy elbocsátott szolgálója volt. Pénzüik nem igen lehetett, mert a téli kabátjukat kínálják a gróf el is adta a magáét 6 koronán. Valószínű, hogy a gróf és a báró Bécs felé vették utjukat.

— **Lipót bajor herceg balesete.** Gödöllőről jelentis, hogy Lipót bajor herceget, a király vejét a tegnapi udvari vadászaton súlyos baleset érte, és kicsibe mult, hogy szomorú következménye nem jett. Lipót herceg puskája ugyanis véletlenül elsült, a golyó szerencsére csak a karját horzsolta és könnyebb sérülést okozott. A sebet a gödöllői orvos kimosta és bekötözte és most már semmiféle komplikációtól nem kell tartani.

— **A parlamenti őrség.** A parlamenti őrség, amelyet még senkisé ismer, de amelyről mégis mindenki beszél, ime megint aktuális. Mind a nyolcven őr megkapta új egyenruháját és ma az új uniformissal prezentálták magukat a hazugai irodában. Pompásan fest valamennyi. Hetykén feszül széles mellűk a csinos Kazinczy-kabátban, amelyen nincs egyéb dísz, mint a sujtás és egy sor ezüstös gomb. Kabátjuk alatt ugyancsak egysoros mellényt viselnek, amelyre rásimul a fekete nyakkendő hosszú rojja. Egy nemzetiszíni vállszalag fedi keresztben a mellét, a szalag hosszú ezüstrojtókban végződik. A fekete pantalló is sujtással van ellátva. A fejét puha fekete Kossuth-kalap fedi. Ma megkapták valamennyien kinevező-levelüket, de csak ideiglenesen egy esztendőre, 1904. december 1-től 1905. november 30-ig. Fizetéstik 1300 korona, lovábbá 300 korona lakbér és 100 korona ruhapótlék. A szolgálatait erre az időre illetékes csendőrvagy honvédpáncsnokságuk szabadságot, de benn maradnak az állományban és bármikor elfoglalhatják előbbi állásukat. Az őrség a parlament pincehelyiségeiben fog lakni.

— **Az Andrássy-szobor.** Andrássy Gyula gróf lovasszobrára ércbeöntve már teljesen készen áll végleges helyén, az országház déli homlokzata előtt felállított talapzatán. A szobrot deszkabódé takarja el a kíváncsi szemek elől s ez az ideiglenes házikó ott marad, míg el nem helyezik a talapzaton a hatvanhetedik koronázást és a berlini kongresszus megőrkítő két hatalmas domborúvet. Mind a kettőnek a mintája már teljesen készen van a tervező művész, Zala György műtermében. A szoborbizottság az emlékmű leleplezési ünnepét a jövő évi június 8-ára a koronázás évtordulójára tűzte ki.

— **Halálhírek.** Szokolay István dr. veterán magyar jogtudós elhunyt Budapesten, munkás életének 82. évében. 1822-ben született és már kora ifjúságában megszerezte a jogtudori fokozatot, úgy hogy közel 60 esztendőre viselte a doktori kalapot. A szabadságharc idején nemcsak mint nemzetőr karadalm, hanem tollal is szolgált a hazát, különösen a radikális irányzatú *Művelődés* 15. és a *Demokrácia* hasábjain. Fél százados irodalmi tevékenységének súlypontja azonban a jogtudomány terére esett, ahol maradandó becsű utódok munkásságot végeztek. Közülük harminc esztendőn át szerkesztette és kiadta a *Törvényészeki Csarnok* című jogi szaklapot, amely egykor maga köré gyűjtötte a magyar jogászkör legkiválóbbait. Elhunytát két leánya és fia Szokolay Kornel újságíró kollégánk gyászolja.

Derlik Sándor polgári iskolai tornatanár tegnap 49 éves korában, tanítói működésének 31-ik évében meghalt. Temetése holnap, szerdán délután lesz a halottas házból (II., Pasaréti-ut 47. sz.)

Münchenből táviratozzák, hogy tegnap ott szívizélhűdés következtében meghalt báró Orszay Emil nyugalmazott huszárorugy, boldogult Erzsébet királyné egykori főudvarmestere. Báró Orszay csak néhány hét előtt költözött a bajor fővárosba. Ma volt a temetése, amelyen a bajor udvari méltóságok és az osztrák-magyar követtség teljes számban megjelent.

— **Két testvér halála.** Münsterből táviratozzák: Tegnap itt nagy szerencsétlenség történt. *Gotschalk* mosoninteztetulajdonos kikocsizott a vasuti állomásra, hogy Dortmundból megérkező öcsését fogadja. Az állomástól azután mindketten hazafelé indultak, s amikor már Gotschalk háza elé értek, a kocsi hirtelen lefordult a töltésről s mindkettő szörnyethalt. A szerencsétlen áldozatok feleségét és gyermekét hagyta hátra.

— **A világitógáz alkalmazásáról.** A világitási kiállítást ismertető előadások során december 7-én este 6 órakor *Bernauer* Izidor gázgyári igazgató a világitógáz alkalmazásáról tart előadást az állami felsőipariskolában.

— **Kétezer ifjusági könyvtár.** Berzeviczy Albert dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami és államilag segélyezett községi népiskolák részére több mint kétezer ifjusági könyvtárt szervezett. A miniszter ezen intézkedéssel kincsesházakat nyitott meg a magyar nemzet számára. E kétezer könyvtár oly hatalmas előléje lesz a magyar kulturának, amelyhez fogható, legalább a nemben, a magyar közoktatási politika alig valószínű meg. A királyi tanfelügyelőkkel beérkezett javaslatok alapján 1570 első típusu, 370 második típusu és 247 harmadik típusu könyvtárt rendelt meg a miniszter. Ily módon mintegy kétszázötvenhátezer könyv kerül az ifjuság kezébe. A nagyobb vármegyék, ahol állami iskolák sürűben vannak, átlag 40—60 könyvtárt kapnak; a legtöbb *Csongrád-vármegyé* (133) és *Nyitra* (94). A *Nyitra-utlak* községi iskola részére az első típusu könyvtárt gróf *Eszterházy* János a saját költségén szerezte meg. A zempléni megyei *kelecsényi* iskola könyvtárát a megyebeli magyar nyelv- és népnevelésterjesztő egyesület állítja föl. Remélhetően határozatosan fogja segíteni a társadalom a minisztert nagy fontosságú akciójában!

— **Az Otthon köréből.** Az Otthon írók és hírlapírók köre választmányi ülést tartott ma délután *Rákosi* Jenő elnöklésével. A titkár bemutatja a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület meghívóját december 11-iki közgyűlésére és a pozsonyi Toldy-kör meghívóját harminc éves tennélésének jubileumára. *Rákosi* Jenő elnök tudatja, hogy mind a két ünnepségen képviselni fogja az Otthont, amit a választmány közönnel tudomásul vett. A választmány aztán tudomásul vette a pézártnok és ellenőr jelentését.

— **Vendég a szekrényben.** Kellemetlen kalandja volt a minap Karánsebesen egy aradi utazónak. Megszállt egy előkelő szállodában és vacsora után felment szobájába s kényelmesen elheveredett a pamfagon. Egyszerre csak észreveszi, hogy a szemközti levő szekrény mozog. Ijedten nyitja a csengőhöz s fellármáza vele a szállodai személyzetet. A beszállat szolgák kinyitották a szekrényt, amelyben női ruhába bujtatott ismeretlen lényt találtak, aki éles késsel várt a támadásra. Az előhozott rendőrök lefegyverezték és vallatásra fogták a kellemetlen urat, aki bevallotta, hogy a szálloda portásával egy vidéki vagyonos ember kifosztására szövetkezett, akit a portás ágyanembe a szobába szállított volna be. A jó madarat persze letartóztatták.

— **Egy asszony rémtette.** Gombos Mihály kocsis felesége, született *Szécsényi* Mária ma délután Kádu-ut 8170. szám alatt levő lakásán lugkőoldatot itatott két gyermekével, a tizenöt éves *Mariskával* és a tizenéves *Margittal*, az utat maga is ivott a mérgeletből. Mindhármukat súlyos sebeikkel a Rókusba vitték. Gombosné férjével való szüntelen viszálykodása ragadta a rémes cselekedetre.

— **Házasság.** *Lenkey* Zoltán, a Vigszínház fiatal titkára ma házassági frigyét kötött *Fejér* Margittal. *Márkus* József hírlapírókollégánk sógor-nőjével. Mint házassági tanúk *Faludi* Gábor, a Vigszínház igazgatója és *Márkus* József szerepeltek. A házasságkötésnél sokan voltak jelen a színházi világból és az előkelő társaságból.

— **Spanyol összeesküvés.** Madridból táviratozzák, hogy az ottani rendőrség messze elágazó összeesküvésnek jött nyomára. Az összeesküvés igazgatóiropátokat terjesztettek Spanyolországban, amelyeket Mexikóban nyomtattak. Barcelonában elfogtak egy *Llop* nevű munkást és *Moscura* anarchistát, akik a barcelonai bombamerényekben részt vettek. Hír szerint az összeesküvésbe több magasrangú férfi is bele van keverve s valószínű, hogy *Cabala* képviselőnek mandátumától való megfosztása is az összeesküvéssel van összefüggésben. *Cabala* most a bilbaisi fogházban van internálva.

— **Az alsó-dabasi adóhivatal betörői.** A múlt hónapban, mint említettük, az alsó-dabasi adóhivatalban beörök jartak és a Wertwein-szekrényből 21900 korona készpénzt elloptak. A pénzügyminiszterium most ezer korona jutalmat tűzött ki annak, aki a betörőket elfogja vagy nyomukra vezeteti a hatóságok.

— **Tűzveszedelem.** A brünni Merz-féle gyár, mint Berlinből táviratozzák, benzínrobbanás következtében leégett. A robbanásnak áldozatul esett **Jób Jakab** elnök, aki súlyosan megsebesült; azonkívül három üzöltési megsebesült az oltási munkák alatt. A kár jelentékeny.

— **Elgázelt meggyenyolcas honvéd.** Kecskemétről táviratozzák, hogy Farkas János 48-as honvédet tegnap a lajos-mizsei vonat elgázolta. A 79 éves öreg ember testét darabokban szedték ki a vonat kerekei alól.

— **Ellopott uti táskák.** Dr. Lévy József gimnáziumi tanár följelentést tett a rendőrségen, hogy december 3-án ellopott a nyugati pályaudvaron az uti táskáját, amely értékes holmival volt tele. Lévy átadta a táskát a 819. számú közszolgának, hogy vigye egy bérkocsira, a közszolga azonban eltűnt és csak néhány óra múlva tért vissza azzal, hogy a bőröndöt valaki ellopta tőle. A rendőrség nyomozza a tolvajt.

(x) **Csillegó karácsonyfadíszek Kertész Tódornál.**

(x) **Már e hónap 15-én tartják meg a polgári játékoncsofokra szolgáló XXXVI-ik cs. és kir. államsorsjáték húzását.** A játékvény tartalmaz 18.435 készpénz nyereményt több mint egy félmillió korona összegben, egy 200.000 koronás főnyereménnyel. Sorsjegyek 4 koronájával kapható dobánytözsdekben, váltóüzletekben, postahivatalokban stb.

(x) **Bob hashajtó a legkellemesebb (10 fillér.)**

Sikkasztó plébános.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 6.

Rossz idők járnak az egyházi alapítványokra és a katolikus templom-alapokra. Alig múlt néhány hete, hogy a fővárosban kínos feltűnést keltek a VII-ker. plébánosának, az elhunyt **Tóthfalussy Bélának** visszaélései az egyházzal és a fővárossal szemben. Csak akkor jöttek rá, amikor a szerencsétlen plébánost már nem állíthatták földi bírái elé s így a fővárosi tanács későn intézkedhetett, hogy a herceggel szemben egyetemben szigorítsa az egyházi-alapítványi pénzek ellenőrzését. De az intézkedés úgy látszik már az előterjesztésnél megszűnt céljának megfelelőleg érvényre jutni, mert az illetékes hatóság csak oly hanyagul teljesítette ezután is kötelességét, mint a multban így történtek meg, hogy **Rostaházy Kálmán** az I. kerületi Krisztinaváros plébánosa évek óta megdélsmálhatta az egyház vagyónát. Szomorú dolog ez és alkalmas arra, hogy a katolikus hívők elveszíték bizalmukat lelki pásztoraik iránt, akikre rábízják összekuporgatott filléereiket, amelyeket Isten oltárára áldoznak.

A városban egyes-egyikben tartják a krisztinavárosi ügyet, de a közérdek s főképp a szegénysorsu áldozatra kész polgárok érdeke megkívánja, hogy ez az ügy teljes mezei-enségben a nyilvánosság elé kerüljön. Mindenekelőtt rámutatunk arra, hogyan derült ki a sikkasztás:

Minden kerületi plébániának van egy egyházi gondnoka, akit rendszerint a plébános ajánl a herceggel szembe. A krisztinavárosi plébánia egyházi gondnoka **Rösler Károly** nemrég meghalt és helyébe **Rostaházy Kálmán** plébános ajánlata **Wagner Vilmos** vendégfőst. „Márványmenyasszony” című népszerű vendégfő tulajdonosát nevezte ki **Vassary Kólos** herceggel szembe. Wagner elfogadta a megítélt állást és az egyházi vagyón rovanosolása után átvette a Wertheim-szekrény trezor-kulcsát. A gondnokot **Ott Ádám** dr. vezette be, aki lelkiismeretesen vizsgálta felül az alap számadásait és meglepő eredményre jutott.

Ugyanis észrevette, hogy a naplóból beírt szent miséalapból 1902. évről 1903-ra 601 korona lett átvézetve, habár ennél az alapnál átvételnek nincs helye. A templomi alapnál viszont 1902. évről 1903. évre 4868 korona 75 fillér lett átvézetve. Ott esperes nyomban figyelmessé tette a bizottság tagjait: **Almády Géza** fővárosi tanácsnokot mint a plébánia egyházi biztosát, **Salatiny Ferenc** fővárosi számvévetőt és az ünnepélyesen bevezetett új gondnokot, **Wagner Vilmost**.

Azonnal kérdőre vonták **Rostaházyt**, aki her-

valotta, hogy a hiány abból keletkezett, hogy **életbiztosítási díjat 1895. óta mindig az egyházi alapokból fizette** Erre azonban engedélyt kapott a herceggel szembe, amely engedélyt azonban **Rostaházy** nem tudta felmutatni.

A bizottság, miután a hiányt 4868 korona 72 fillérben megállapította, a számadásokat, naplót és értékpapírokat besomagolva és lepecsételve elhelyezték a Wertheim-szekrénybe, **Wagner Vilmos** az új gondnok pedig azonnal lemondott állásáról és csak az esperes elnök kérdésére vette magához ideiglenesen az ellenőrző kulcsokat.

Ott **Ádám** dr. esperes másnap jelentést tett az esetről föltesztet hatóságának, a primási udvarnak és egyben kérdést intézett az iránt, vajjon igaz-e **Rostaházy**nak ama állítása, hogy a herceggel szembe megengedte neki, hogy biztosítási díjat a templom alapból fizethesse. **Koll Medárd** püspök, a herceggel szembe titkára azonban kijelentette, hogy ez nem igaz.

Időközben a városi hatóság ellenőrző közegei, **Almády Géza** tanácsnok és **Salatiny Ferenc** számvévető jelentést tettek a polgármesterek a sikkasztásról. A polgármester azonnal intézkedett a sürgős vizsgálat megindításáért **Almády** tanácsnok, **Salatiny** számvévető és **Serei Zoltán** dr. tanácsjegyző vezetik a vizsgálatot, amelyről újabb és újabb hiányok derültek ki. Az első rovanosolással kimutatott 4868 korona 72 fillérnél kívül, a második rovanosolás még a következő hiányokat derítette ki:

Templomalap hiány	5925 korona 46 fillér.
Svábhgyi Szt.-László kápolna hiánya	778 kor. 02 fill.
Szent mise alap hiány	867 kor. 66 fill.

Erre fedezetül találtak 800 korona értékű be nem váltott szelvényeket. Az eddig kimutatott hiány összege tehát 11.639 korona 86 fillér.

A sikkasztó plébános felkereste **Halmos János** polgármestert és felajánlotta, hogy a hiányt évi 1000 koronájú személyes pótlékból fogja fedezni részletekben. A polgármester nem tett ígéretet és a vizsgálat folytatására utalt. Ugyanis az ily visszaéléseknek jogi következménye az, hogy vagy azonnal pótolja a hiányt, vagy pedig zárgondnokság alá helyezik a plébániát. Ennekfoga **Rostaházy** fentemlített ajánlatát amugy sem lehet elfogadni.

Megbízható helyről értesülünk, hogy **Vassary Kólos** herceggel szembe felfüggesztette **Rostaházyt** állásától a már holnap kézbesítik is az erre vonatkozó primási elhatározást úgy **Rostaházy** mint a polgármesterrel. Az egyházfejedelmek eme gyors elhatározása azzal magyarázható meg, hogy **Rostaházy** már 1895-ben is visszafizetéseket követelt az egyházi pénzek elvisszajuttatásáért. Akkor 10.600 korona volt a hiány, de az ügyet rendezték olyformán, hogy a herceggel szembe kényszerítette **Rostaházyt**, hogy ezen összeg erejéig biztosítsa magát. Ez meg is történt és ennek az életbiztosításnak a díjait fizette most **Rostaházy** a templom-alapból.

Ugy értesülünk, hogy a városi tanács csak a pénteki ülésen határoz a kérdés fölött.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Csiky Gergely emlékezete.** December 12-én **Csiky** Gergely emlékeztetőre a **Proletárok** című 4 felvonásos színművet adják elő a Nemzeti Színházban. Ez lesz a darab hatvanhatodik előadása. Főszerepeit **Helvetti Laura**, **Török Irma**, **Nagy Ibolya**, **T. Dellé Emma**, **Ujházy Dezső**, **Gál Mihályfi**, **Rózsahygyi**, **Gabányi** és **Várdai** lílke fogják játszani.

— **A János vitéz jubileuma.** A Király-színház üdonsága: **Bakonyi Károly** és **Kacsol Pongrác János** vitéze inamár tizenkilenczer került színpadra állandóan zsutolt ház előtt. A költői dalutóknak már hatón december 12-én meglesz a jubiláris 25-ik előadása.

— **Pálmai Ilka bécsi hangversenye.** A nagy magyar diva e hónap 9-én Bécsben fog fellépni az Erzsébet-óthon hangversenyén. A grófné **Schumann**, **Tosti**- és **Simonetti**-dalokat fog előadni, azonkívül magyar népdalokat énekel; a bécsiek főképp az utóbbiak iránt viseltek nagy érdeklődéssel, mert annak idején is ezekkel hódította meg őket.

— **Wagner Siegfried beszéde.** Szombaton este került a gráci színházban először színpadra **Wagner Siegfried Kobold** című operája. Ez alkalomból a városi redout termeiben bankettet adtak, amelyen **Wagner Siegfried**, aki szintén jelen volt az ünnepélyen, a következő pohárköszöntővel válaszolt az őt üdvözölő beszédre:

— A művészek nehéz beszélni. Könnyen ide-oda lebeg a túlságos szerénység és az öndicséret között. Öndicséret pedig nagyzási hőbertra vezet, amely modern természetnek még nem lettem áldozatává. Például nem tiltakozom ama dicséret ellen, hogy a „Tannhauser”-t Baireuthban jól dirigáltam, mert tudom, hogy becsületes rendezői munka volt. De hogy oly nagy sikert arattam itt a Kobolddal, azt inkább atyám nevének köszönhetem. Mert ha Müllernak vagy Schulzenek hívnának, önköm nem igen gyűltek volna ma össze. Tudatavagyok annak, hogy az önköm szívélyes üdvözléséből nyolevan százalék a Wagner-nevet illeti meg. A megmaradt husz százalékot becsületesen megosztom azokkal, akiket megillet, a városi színház művészeivel.

— **Az új honpolgár.** A Király-színház vasárnap délutáni előadásával **Kovács Albert** fővárosi életképet, „Az új honpolgár” bevonult a téli színházak műsorába és mint a telt nézőtérben látható volt, teljes sikerrel. A jökevény életkép esütőitökön és vasárnap délután kerül ismét színpadra az első előadás szerepeitökön.

— **Hegyi Aranka első fellépése.** Hosszu betegsége után holnap, szerdán lép fel először **Hegyi Aranka** a Népszínházban. A művésznő első fellépésével **Béla** Izor és **Lejér Jenő** ismert operettjét, a **Katalint** választotta, melyben a című szerepét játszza. Partnere **German** hadnagy szerepében **Komlóssy Emma** lesz.

— **Sudermann új darabja.** Berlinből táviratozzák: **Sudermann** bejizette **legújabb** drámai alkotását és tegnap barátai előtt fel is olvasta.

— **Tartuffe.** Szombaton adják először új be-tanulással és új szereposztással **Molnár** egyik legkivalóbb vigjátékát, a **Tartuffe**-t, **Ioanfi Jenő** fordításában. A vigjátékot **Kazinczy Gábor** fordította először magyarra s 1847. szeptember 13-án volt a bemutató előadása a mikor is a címszerepét **Fücsy Lajos** kreálta. Azóta a **Tartuffe** 43 előadást ért meg A címszerepét **Tóth József** (1859), **Benek** József (1871), később **Szardányi** (1871) s végül **Bercsényi Béla** (1872) játszották. Utóljára 1894. október 11-én szerepelt a műsoron. A szombati reprise teljes szereposztása a következők: **Pernelné**; **Vizvári**; **Przon**; **Gál**; **Emíra**; **Cs. Alsógyi Irma**; **Damir**; **Horváth**; **Marianne**; **D. Ljéti**; **Juiska**; **Valére**; **Dezso**; **Cliane**; **Mihályfi**; **Tartuffe**; **Ivanfi**; **Doriné**; **Nagy Ibolya**; **Loyai**; **Boross**; **Rendörösi**; **Mayer**.

— **Fanyar gyümölcs.** **Bracco Róbert** vigjátéka, amely pénteken, december 9-én kerül a Víg-színházban bemutatásra, kényes tárgyát visz a színpadra, amennyiben kiindulási pontja a hivatásnak közt levő nagy körülöndesség. Az üdonságban egymást követik az előadás előkészítet jelenetek, amelyeknek vídamsága **Boccacciora** emlékeztet. A fiatal asszonyt, aki a körülöndőség visszassága ellen viszart keres, **Vársányi Irán** játszza, aki huzamosabb távolléte után ebben a szerepben lép fel először. A koros férj kacagtató szerepe **Hegedus Gyulának** jutott.

— **A színeszetgyesületből.** Az országos színeszetgyesület tanácsa ma délután tartotta **Ditrov** Mór elnöke által rendezt havi tanácsülését. **Mészáros Kálmán** irodagazgató előterjesztette havi jelentését, melyben a rendszívű leiszaporodott nyugdíjhatárlérol számolt be. A tanács kimondotta, hogy most már a határlékos igazgatók ellen a legszigorubbban fog eljárni. Egyuttal elhatározta a tanács, hogy azon tagokat, kik ellenőrzési tagkönyvecskéiket december 31-ig be nem küldik és határlékaikat meg nem fizetik, jövő évi január hó 1-ével a tagok sorából törlik. Több legyelmi ügy elintézésé után **dr. Faludi Jenő** egyesületi ügyész előterjesztette az új nyugdíj-alapszabályjavaslatot. Kiadták azt egy albizottságnak.

— **Magyar énekesnő sikere külföldön.** Prágából táviratozzák: Szokatlannal nagy sikert aratott vasárnap a cseh filharmonikusok hangversenyén **Pichler Olga**, az elhunyt **Pichler Győző** országgyűlési képviselő nővére. A kiváló művésznő a **Zemank Vilmos** dr. vezénylete alatt adó zenekar kíséretével **Glück** és **Händel** egy-egy ariáját adta elő és a közönség zajos tapsokkal hálálta meg a művésznő meleg és gyönyörű énekét.

— **Gyermekelőadás az orfeumban.** A székesfővárosi szegénysorsu tanulókat gyámolító egyesület esütőitökön, december 8-án délután három órakor gyermekelőadást rendez a Fővárosi Orfeumban. A műsoron egy egyfelvonásos vigjáték, **Élekek**, **énekesnők** és különböző mutatványok szerepelnek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

© A Nobel-díj nyertesai. Megtörtént végre az év irodalmi szencziója. A Nobel-díj irodalmi részét odaítélték Echegaray Josének, a hírneves spanyol drámaíróknak. Echegaray nálunk is nagyon jól ismeri a színházlatogató közönség, ő Spanyolországban az idő szerint legnépszerűbb drámaírója. Echegaray a spanyol nép minden előnyével meg van áldva: fantáziája, délvideki temperamentuma fázadhatatlanul ragadják őt a lírai művészet mezőjében keresztül a drámai és lelki konfliktusok legbonyolultabb útjain át célja felé. Nem a lélektani igazságok embere ő, inkább a könnyebb, külső hatásokat kedveli és mint minden spanyol, a borzalmas és vad dolgokban látja a tragikumot és nem a lelkek örvényeiben. Echegaray 62 esztendő. Atyja Madridban a görög nyelv tanára volt. A su mérnöki pályára készült és Murciában a fizika és matematika tanára is lett. Ekkor még csak szakirodalommal foglalkozott. 1868-ban politikai pályára lépett és 42 éves volt már, amikor első drámáját, „La espeda del vengador” címen megírta. Harminc év alatt Echegaray kerék ötven drámát írt, amelyek közt a legnagyobb sikert a következőkkel aratta: „A halál ölőben”, „Szent-e vagy örült”, a „Galeotto”, „Folt amely tisztít” s még néhány, amely a külföldön is óriási sikert arított. A spanyolok mindenesetre büszkék lehetnek, hogy honfitársuk a tekintélyes Nobel-díjban részesült.

Az irodalmi díj másik részét Frederic Mistral, a Mireille hírneves szerzője kapta meg, akinek provençeli tájszólásban írt költeményei nagy népszerűségnek örvendnek Franciaországban. A vegytani díjat sir William Ramsay angol tudósnak adták, aki a levegő vegyi elemzése körül szerzett nagy érdemeket. Különösen a heliumnak állapította meg számos eddig ismeretlen tulajdonságát, ami több új elem felfedezésére is vezetett.

Nyitlér.

Legelegánsabb uri ruhákat

legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabécsiért ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.

Eladó

Gyönyörű ponyva-fogat: egy pár csinos apró ponyvó és alig használt diszes kocsi (vagonette) hosszúságokkal hat gyermek, vagy négy felnőtt számára, továbbá levehető tetővel (pavillon), Caim „Pony” jelige alatt a kiadóban.

„KÖRORVOS”

Számlármegye, szatmári járásban levő Krasóli körörorvosi állás üresedésben van. Válassz az december 20-án Krasson. Javadalmazás 1200 korona kén-pénz, halottiemleke esetén 1 korona, vágási díj 1000 forint, s a m. szab. rendelkezés megállapított társasági díjak. Szegények ingyen gyógykezelték. A köröz 10 országot mentén levő község tartozik, melyek havonta egy-egy beutazandók. 400 korona lakor megállapítása folyamatosan van. Karvanyok a szatmári járás főszolgabírájához a választás napjáig beadandók. Előjáróság.

Sirolin

MAPRAID HÍRŐRÖK GYÓGYSZERKÉSZLETÉNEK A. R. S.

A LEGKIVÁLÓBB TANÁROK ÉS ORVOSOKTÓL AJÁNLVA:
TÖDÖBJAOK A LÉGZŐSZERVEK IDŐI KATARRHUSAI,
SCROPHILOZS, INFLUENZA, ELLENVÁLÓI CSAK FREDERIK ÖVEGER.

É. rovatban közöltésként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FŐVÁROS

*) Jelölés. Ma délelőtt ülést tartott a kijelölt választmány, Halmos János polgármester elnöklése mellett, amely alkalommal megtette a jelölést az üresedésben levő tanácsjegyzői állásra.

Első helyen jeölték: Csapor Józsefet, második helyen Honer Ferencet, harmadik helyen Wildner Ödönt s negyedik helyen Márkus Jenőt. A jeöltöket mindannyian fogalmazzák.

TORVÉNYSZÉK

§§ A vasutasok ügye a táblán. A budapesti királyi ítélőtábla első büntető-tanácsa ma reggel kezdte meg annak az országos hírű pernek a főlebeszési tárgyalását, amelynek vádlottjaként Sarlay János állomásfőnökhelyettes és tizenhárom társa az ugynevezett sztrájkbizottság tagjai szerepeltek. A per előzményei még élénk emlékezetben vannak. A vasuti sztrájk kitérősekor megalakult a tizenháromas bizottság, amelynek az volt a hivatása, hogy a kormány megbízottjaival tárgyalást folytasson a kibontakozás sürgős kérdésében. A tárgyalás korán történt, hogy a bizottság tagjait váratlanul le tartóztatták s az ügyész-ér felbujtás miatt, továbbá hivatalos hatalommal való visszaadás címén vádat emelt ellenük. A főtárgyalást ez év június 4-én kezdte meg a budapesti büntetőtorvényszék óriási érdeklődés mellett. Az ítéletet csak június 19-én hirdette ki a bíróság. Az ítélet felmentő volt és pedig úgy a felbujtás, mint a hivatalos hatalommal való visszaadás alól. Különösen érdekes része volt az ítélet megokolásának a bíróság ama felfogása, hogy a magyar államvasutak alkalmazottai nem tekinthetők közhivatalnokoknak.

Az ügyészség főlebeszése folytán az ügy a budapesti királyi táblához került, amely ma fogott bele a terjedelmes per tárgyalásába. A tárgyalást a vádlottak nagy számára és az általános érdeklődésre való tekintettel a tábla dísztermében tartják meg. Az ítélőtáncban Frenreisz István elnököl, előadó bíró: Valkó Pál, szavazó bírák: Türk Szilárd, Haupt Albert és Eördészik András. A vádat dr. Balogh György főügyész helyettes képviseli. A védők mindannyian megjelentek.

A tárgyalás megvívása után az elnök konstataja, hogy valamennyien jelen vannak és pedig: Sarlay János, Seide Artur, Lorber József, Janovits Miklós, Kósa Lajos, Breuer Ferenc, Kardos Antal, Turcsányi Pál, Kacsó Gyula és Faludy Jenő. Az előbírásnak még egy tizenegyedik vádlottja is volt: Potinea Lajos, akivel szemben az ügyész el ejtette a vádat. Potinea tehát a most folyó tárgyaláson már nem szerepel.

A tárgyalás azal kezdődött, hogy az előadó bíró felolvasta a törvényszék terjedelmes ítéletét. Azután az akták és a törvényesítő tárgyalás lefolyásának ismertetésébe fogott. Ezzel telt el a mai nap. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ Felmentett gyilkos. Kecskemétről írják: A kecskeméti esküdttörvényszék Balla László szőlőszedő felett hozott ma ítéletet, aki haragost, Nagy Gergelyné önévedelemből lelőtte. Nagy Gergelyék fiúkkal megtámadták a szőlőszedőt, aki rájuk süttötte revolverét és a golyó az asszony kosarában lévő petroleumos lámpát érte, amely fellobbant és az égési sebek következtében az asszony meghalt. Az esküdtek Balla Lászlót bűnösnek mondták ki a halált okozó tettértében. De megállapították a jogos önévédelmet. A törvényszék a vádlottat felmentette.

§§ A táplószelvi bárgyilkosság. A pestvidéki törvényszék esküdttörvényszéke ma folytatta Borgovits József gyilkosai perének tárgyalását. Az eddig kihallgatott tanúk terhelően vallottak Borgovits Józsefnek és leányára.

A tanúk nagyrésze azt vallja, hogy mindketten gyakran szidták Borgovits Józsefet fukarsága miatt. Mindkettőjüket pazarlónak jellemezték a tanúk és azt mondták rólok, hogy nagyon szereték a bort és nagyon sokat is ittak naponként. Borgovitáról ilyenformán beszélték előttük:

— A vén bűdös tót csak hádd egyik krumpelit, mi majd libapacsenyót eszünk és bort iszunk!

Borgovitané tanúkkal akarta bizonyítani, hogy a férje rosszul bánt vele, hogy üldözte, kínoztta és jóformán éhezette őt is, a leányt is. Tanúi azonban semmit sem tudnak közvetlen tapasztalásból, csak azt mondták el, amit Borgovitsné hallottak. A vádlott asszony arra nézve is idézettel be tanukat, hogy a férje egy Bádenszky nevű ember tette el láb alól, mert perben állott vele. Az asszony állítása sze-

rint Bádenszky ezer koronát ígért Juhász Jánosnak, hogy ölje meg Bogovitsot, Juhász tanu azonban vallomásaiban meghazudtolta Bogovitsot és határozottan kijelentette, hogy Bádenszky nem igyekezett őt a gyilkosságra főbérérelni.

A tárgyalást holnap délelőtt kilenc órakor folytatják.

Egy képviselő bünpöre.

Budapest, december 6.

A büntető törvényszéken ma is nagyon sokan hallgatták Eötvös Bálint dr. országgyűlési képviselő bünpörének tárgyalását. Nagyrészt fiatal ügyvédek voltak jelen és mai sajnálatos helyzetében is megőrizték barátságukat a fiatal képviselő iránt. A tárgyalás ma a tanúk kihallgatásával kezdődött.

Darvas Béla dr. ügyvédjelet, aki Eötvös dr.-nak a segédje volt, a következőket vallja: Kacziány Károlyné 1896-ban megjelent Eötvös Bálint nevéjében s azt mondta, hogy szeretné a vagyonát a férje vagyonától elkülöníteni. Evégből két darab, egyenként negyvenötezer koronáról szóló váltót állított ki s bejegyeztet abba, hogy a váltókat az én nevem alatt a férje ellen bepereljük. Én azonban nyilatkozatot állítottam ki, melyben elismertem, hogy nekem Kacziányné ellen semmi követelésem nincs. Par nap muva Eötvös azt mondta nekem, hogy ennek a követelésnek szinleg az a bázisa lesz, mintha Kacziányné velem életjáradéki szerződést kötött volna. Eötvös akkor azt is mondta, hogy ő azért nem kötheti meg az életjáradéki szerződést a maga neve alatt, mert fegyelmi eljárás alá vonnák.

Eötvös: En ezt nem mondtam,

Az elnök: Hogy történt a váltók perlése?

A tanu: Eötvös perelte a váltókat az én nevében.

— Adott ön neki meghatalmazást?

— Adtam.

— Mi indította arra, hogy az életjáradéki szerződés hadályalanítására lépéseket tegyen?

— Mikor Eötvös fölépített országgyűlési képviselőnek, a választási kámpányt annt pertraktálták, hogy milyen csunya dolgai vannak Eötvösnek. Ekkor kiléptem Eötvös iródjából, s mivel nem akartam, hogy az én nevem tovább a Kacziány-féle ügyben szerepeljen, ítam Kacziánynek, hogy jöjjon Budapestre, hogy ezt a dolgot rendezzük. Kacziány né nem felelt a levelemre. Ekkor indítattam érezttem magamat, hogy bírói uton állapítsam meg, hogy köztem és Kacziány né közt semmiféle jogviszony nem áll fenn, hogy velem életjáradéki szerződést nem kötött, hogy nekem soha nem tartozott, s hogy én nem tartozom neki életjáradékot fizetni. Tettem ezt azért is, mert hallottam, hogy Eötvös az életjáradéki részleteket az én nevem alatt küldi Kacziánynek. A perben mindazt, a mit kértem bíróság megállapították.

— Honnét tudta az életjáradéki szerződés tartalmát?

— Magától Eötvöstől, mikor az első részletet elküldte.

Eötvös (a tanuhoz): Mikor Nagyváradról hazajöttem, nem együtt számoltunk el, s megállapítottuk, hogy nincsen kilencven ezer korona, hanem csak nyolcvanezer?

Darvas: Ez nem igaz.

Eötvös: Ön akkor azt mondta nekem, hogy gondoskodjunk arról, hogy Kacziány né olyan nyilatkozatot állítsunk ki, hogy neki a pénz hováfordítása dolgában semmi kikötése nincs.

Darvas: Ez nem áll. Erről soha nem beszélünk.

Eötvös bemutat egy jegyzőkönyvet, mely szerint Darvas vele tényleg elszámolt. A jegyzőkönyvet Darvas és Eötvös írták alá.

Darvas: Eötvös egy alkalommal megvásárolt egy csonó csepelszigeti takarékpénztári részvényt s megkért engem, hogy Kacziány né megnyugtatósára állítsunk ki egy jegyzőkönyvet, me y szer mi az ő vagyona megvan. Ez a története a jegyzőkönyvnek, melyet különben egy kavéházban állítottunk ki.

Az elnök: Emlékszik-e arra, hogy a váltót valami időből is beszél?

Darvas: Azt mondta, mikor a kilencven ezer koronát kézhez vette, hogy a pénz csak három évig marad nála. Add g nem adja ki.

Eötvös: Ez épp oly kevéssé igaz, mint az, hogy nem számoltunk el.

Darvas: Nem is számoltunk el soha!

Mikóvics bíró: Adott-e Kacziány né Eötvösnek meghatalmazást?

Darvas: Nem tudom.

— Mért ment bele ebbe a dologba? Kacziány né vagy Eötvös iránt való tekintetből?

Darvas: En bízam a princípálsomban, de az ügy realitását nem kutattam.

Az angol férfiruha-bérlet a legjobb ruhaüzleti rendszer. Prospektust küld Deutsch F. Karoly, Bpest, Andrassy-ut 1. I. em.

A következő tanu idősb Kacziány Károly magánzó, a panaszos asszony férje. A tanu elmondja, hogy egy novemberi este, amikor haza ment, értesült, hogy végrehajót járt a lakásán. s Darvas Bélanak egy kilencven ezer koronás követelésére lefoglalta minden ingóságát, közte egy kilencvenhárom ezer koronás takarékpénztári könyvet. Kereste a feleségét, de nem találta. Másnap levelet kapott a feleségtől, hogy szanatóriumba kénytelen menni.

Az elnök (Kacziányhoz): Miért írta azt a férjnek, hogy szanatóriumba megy?

Kacziányné: Ezt az Eötvös ur tanácsára írtam.

Az elnök (Eötvöshöz): Mi szükség volt arra, hogy ilyen levelet írattok a férjnek? Talán az hozzátartozott a machinációhoz?

Eötvös: Ó nagysága kívánsága volt, hogy azt beleírjuk a levélbe.

Kacziányné: En adtam magának jogi tanácsot?

Kacziány Károly elmondja azután, hogy másnap Budapestre utazott, keresni a feleségét. Többször járt Eötvös Bálinthoz, de nem tudott bejutni hozzá. Tíz nap múlva Eötvös apósának, Hegedűs Odónnak lakásán végre találkozott a feleségével. De az akkor annyira hipnotizálva volt, hogy nem tudta kapacitálni.

Az elnök: Mondta önnek a neje, hogy kinek a tanácsára állította ki a váltókat?

Kacziány: Azt mondta, hogy Eötvös tanácsára állította ki.

— Mondta akkor azt is, hogy életjáradéki szerződést kötött?

— Mondta.

— Mikor ezeket megtudta, elment Eötvöshöz, s megkérdezte tőle, ki az a Darvas, Mit felelt Eötvös?

— Azt mondta, hogy Darvas egy nagy pénzintézet igazgatója s országgyűlési képviselő.

— Tudta ön, hogy a pénz Eötvösnél van?

— A feleségem mondta.

— Megmondta-e Eötvös, hogy mi lesz a pénzzel?

— Igen. Eötvös azt mondta, hogy a hazai takarékpénztárnál van elhelyezve, s hogy a feleségem a kamatokat negyedévenként fogja kapni.

— Volt akkor szó az életjáradéki szerződésről?

— Ezt csak a feleségemtől tudtam meg.

Az elnök (Eötvöshöz): Mit kíván ön a becsaltot közjegyzői okirattal igazolni?

— Azt, hogy az életjáradéki szerződés komoly volt.

— Mát miért nem mutatja ön be ezt a szerződést?

— Istenem, ha egyszer már nincs a bíróságon.

— Egy kópiát csak megtarthatott volna belőle.

— Az ugy sem bírna bizonyítót erővel.

Az elnök (a tanuhoz): Mondta önnek a felesége, hogy azért történik minden Darvas nevében, mert Eötvös félt a diplomáját?

— Mondta. Azután, amikor olvastuk a lapokban Eötvös visszaéléseit, feleségem fejtött Pestre s azt táviratozta, hogy életbavó vagyonjogi ügyben én is jőjek rögtön. Föl is jöttem rögtön.

Hajabb Kacziány Károly takarékpénztári tisztviselő a következő tanu. Fia a panaszosonak. Őt is beavatta az anyja abba a tervébe, hogy vagyont el titkolt.

Elnök: Eötvös mondta önnek Nagyváradon, hogy két-három hét múlva anyja keze között lesz a pénz?

— Mondta.

Eötvös: Határozottan tagadom. Ezt én nem mondám.

A tanu ezután elbeszéli, hogy anyját később felkísérte Eötvöshöz, aki azt mondta, hogy nem adja ki a pénzt most, mert fél, hogy Kacziány fejelemi följelentést tesz ellene.

Eötvös: Ez nem igaz.

A bíróság a tanut megeskütö.

Kepes Gyula dr. tanu csak ugy hajlandó tammuskodni, ha Kacziány né fölmenté őt az ügyvédi titoktartás alól. Ez megtörténik. A tanu ekkor megmondja, hogy Eötvös a Kacziány né ügyében tanácsot kért tőle. Azt mondta, hogy Kacziány né szeretné vagyontát a férjétől elkülöníteni. Összehozta az asszonnyal, ki csakugyan neki is elpanaszolta, hogy férje éhezeti, üldözi s már engedély akar lenni s kívánsága az, hogy a vagyon fele a kezébe jusson. Erre Kepes indítványozta, hogy pöröltesse he önmagát követelésre erőjé, mert másképp vélelem szerint nem juthat vagyonaéhoz. Eötvös életjáradéki szerződést proponált, amelynek erejéig két negyvenöt-negyvenöt ezer koronás váltó lett volna kiállítandó, amelyeknek Darvas lett volna a kibocsátója, hogy Kacziány né belement-e az életjáradéki szerződésbe, azt nem tudta, de bizonyos az, hogy a két váltót bepörölte s végrehajtást vezettek Kacziány né ellen.

— Kitélt tudta meg ön az életjáradéki szerződés létezését?

— Azt hiszem, Eötvös mondta nekem, mert azt

is mondta, hogy a pénz csepekszigi részvényekbe fekteti, amelyek több kamatot hajtának s így valamit nyerni fog rajtuk? Ott volt akkor Kacziány né is.

— Azt hiszem, jelen volt, mert emlékszem, hogy ellenkeztem a pénznek a csepekszigi részvényekbe való befektetését. Le akartam erről Kacziány nével beszélni, de hiába. Lementem ekkor Nagyváradra s ott energikusan figyelmeztettem az ifju Kacziányt, hogy akadályozzák meg ezt a tervet. Erre az ifju Kacziány egy durva levelet írt nekem s anyja nevében megvonta tőlem az ügyvédi megbízást. Ezzel nem törődtem, mert láttam, hogy nem a férj zsugorisága volt a családi perpatvar oka. Kacziány gonos és előrelátó ember volt, hanem ellenkezőleg az asszony öszezérhetetlensége volt minden baj okozója. Miután kikötöttem magamnak három ezer korona honoráriumot, megszaktattam velük minden öszezektötétet.

— Kitélt kapta ön a három ezer koronát?

— Birtgolt, aki Eötvös segédje volt.

— Hogy adhatott Eötvös a fölvet negyvenhátezer forintból három ezer koronát önnek, amikor ez az össeg más célra kellett?

— Azt én nem tudom. Azt azonban még meg kell mondanom, hogy Eötvös korrek embernek ismertem, aki társadalmi állásánál fogva nem képes csalást elkövetni. Ez a szándék az életjáradék megkötésénél semmi esetre sem foroghat fenn.

— Honnan tudja ön ezt?

— Onnan, mert neki az volt akkor a célja, hogy a csepekszigi részvény-vásárlás folytán kamatnyereségre tegyen szert. Az volt a legnagyobb baj, hogy a férjrel időközben kibékült az asszony s a férj beleegyezve a megtörtént dolgokba, én már nem féphettem föl erőlyesen.

A tárgyalást holnap folytatják.

Legújabb.

London, december 6.

A Reuter-ügynökség jelenti: Az oroszok éjjelenként támadást intéznek a 203 méteres dombra, de súlyos vereségekkel kénytelenek visszavonulni. Az oroszok a domb visszahódítása közben már mintegy 3000 embert áldoztak fel.

Pétervár, december 6.

A Brseviya Vjedomoszti tudósítója táviratozta Szansiatunból 4-éről: Kínaiak jelentik, hogy Oku tábornok hirtelen súlyosan megbetegedett és betegsége fenyegető jelöllyű. Az a hír azonban, hogy már meg is halt, nem való.

Tokió, december 6.

Az ostromló hadsereg főhadiszállásáról érkezett hivatalos jelentés szerint a japánok kihasználják a 203 méteres domb elfoglalását, amennyiben ott hajógyűkeket állítanak fel, melyeknek tüzelése lehetetlenné teszi az orosz hajókra nézve, hogy továbbra is Payusan erőd oltalma alatt maradjanak. E hónap 3-ika óta hajógyűkeink lövik az ellenséges hajókat. A Pobjeda páncéloshajót hat, a Retvisan típusához tartozó hajót 16 lövés érte. A többi hajókat is érték lövések. E hónap 5-ikén folytatták az ágyuzást és a Pobjedát hétszer, a Pottava és Retvisan hajókat 11-szer találták el. Delután a japán lövedékek a Payusan erődöt délre felvő ellenséges raktárt érték, ami által heves robbanás keletkezett. Tűz ütött ki, mely több órán át tartott. Ugyanaznap nagy ágyúinkból lőttük az ellenséges hajókat és a Peresvjelét kétszer és a Pottava típusúhoz tartozó két más hajót szintén kétszer találtuk el. Az egyik hajó meggyulladt és a tűz egy órán át tartott. 4-én Erlungsan erőd mellett két harminchat milliméteres hajógyű esett zsákmányul.

TAVIRATOK

Torino, december 6. A portugál királyné ma delután ideérkezett és a vasuton Leticia hercegnő és a turini gróf fogadták. A királyné azonnal meglátogatta nővérét, az aostai hercegnőt, kinek állapota ma valamivel javult.

A szerb kormányválság.

Belgrád, december 6. A Gruics-kormány megalakítása eddig nem sikerült. És ugy nem érték el közeledést a kormányprogram tekintetében.

Roosevelt üzenete.

Washington, december 6. A Roosevelt elnök által ma a kongresszushoz intézett üzenet elsősorban az ország gazdasági helyzetével foglalkozik és hangsúlyozza a vállalkozók szavatos-

sági kötelezettségéről szóló törvény kiegészítésének és a vasuti balesetek megelőzésére szolgáló törvény megalkotásának szükségét. Az üzenet utal a munkügyi hivatal kitűnő eredményeire, valamint a trösztök ellenőrzésére alkotott intézkedéseire. A vántarifát Hiebleg kijelenti az elnök, hogy erre vonatkozólag később fog közléseket tenni. A nemzetközi törvény terén távolról sem vagyunk annyira, mint polgári törvényeinkben. Ha egy nemzet egy másikat, vagy többeket mepsért, nincs bírság, amely elő a bűnöst állítaná lehetne. Amíg tehát nem találunk ki eszközöt arra, hogy pánikképpen nemzetközi ellenőrzést lehessen gyakorolni a népek megsértése felett, a legtöbb civilizált államra nézve bajos volna a felelyverkezéshez fogni. Legközelebb válszított bírósági szerződéseket fogok a szenátus elé terjeszteni, mindazokkal a hatalmakkal, amelyek hajlandók velünk nyen szerződést kötni. Továbbá az interparlamentaris unió, az össez országok államfőiből alkotott átváló testület kérésére avval a kérelemmel fogok fordulni a hatálmakhoz, hogy kormányunkkal együtt egy második hágal értekezletre gyűjjenek egybe. Az erős fegyver, amelyet a kormány használt hogy nemzetközi téren érvényt szerezzen jogos követeléseinek, az Egyesült Államok haditengerésze. A legmégsebben ámból, hogy hajóhadunk kísértésében meg ne álljanak Hiazias kötelezések, hogy a flottát országunk pozíciójának magasabán tarltsuk. Végül az üzenet a Fülöp szigetek kérdésével foglalkozik.

A német birrdalomgyűlés.

Berlin, december 6. A birrdalomgyűlés folytatta a költségtetés és a katonai törvényjavaslát tárgyalását. Richthofen báró kijelenti (konzervatív), hogy a deficit pénzügyi birrdalmi reformra készlet. Készek vagyunk — ugymond — az új adójavaslattal jóakarattal fogadni s elvárjuk a kereskedelmi szerződésektől, hogy azokban többlet nem lesz szó a legnagyobb kedvezmény jogáról. A költségvetési tételekkel foglalkozik és azt hiszi, hogy a költségvetésbeli adatokon nem sokat lehet változtatni.

Sallier képviselő (nemzeti liberális) tiltakozik Bebel vádja ellen, ki a polgári pártoknak gyávaságot, stréberkedést és jellemtelenséget vet szemkére. Ilyen sértésekre semmiféle ok sem volt.

Müller-Sagan (szabadaly néppárti) kifejti: Ha a császár Boroszóban azt kívánta, hogy az egyszerű emberek a műhelyből jöjjenek be a birrdalmi gyűlésre. Bülow gróf megmondotta volna neki, hogy napidíjak nélkül az egyszerű embert nem hoznak be. Bülow kereskedelmi politikai programja nem vezet takarékos gazdálkodáshoz. Minden további indokolás nélkül két és fél milliót kének fegyverkezési célokra Kiaoosau számára. Talán második Port-Arthurát akarnak belőle csinálni? A lippei kérdés megoldásával meg van elégedve, csak azt szeretné, ha az udvari táviróvezetékbe olyan féket alkalmazzának, amelyek segítségével a táviratot csak akkor lehet továbbítani, ha már hitelen interpretálva van. (Derültség.) Kardorff birrdalmi pártj sajnálja, hogy Richter képviselő súlyos betegség miatt távol, mert tudása, szorgalma és jellemének megízhatósága tiszteletet kellett. Reméli a szónok, hogy az orosi tudományunk sikerülni fog öt mil-előbb visszaadni a birrdalmi gyűlésnek. Liebermann-Sonnenberg német-szocialista a pénzügyi helyzetről beszélt, azt mondta, hogy mindenképp a hadmentesség adóra volna szükség. A zsidók fizethetnek, ezért nem kell szolgájuk. Bebel az oroszok ellen támadt. De hiszen ők azok, akik a sarga veszedelemmel szembe szállanak. Nekik küszöbönhetjük, ha a legközelebbi támadása s sarga fajnak nem Kiaoosau ellen irányul, ahogy japán tiszték részegen és elbizakodva beszéltek. (Közbekiáltás: Ezek nem lőnek védtelen halászkra.) A szónok ezután a szociáldemokráciával polemizált. A tárgyalást holnap folytatják.

Keresztény szocialisták és szociáldemokraták.

Bécs, december 6. A keresztényszocialisták Bécsben ma gyűlést hívtak egybe a hernalsi Schwandtner-vendéglőbe, erre a szociáldemokraták kiadták a jelzést, hogy ezt a gyűlést szét kell rebenteni. A szociáldemokraták jóval korábban vonultak fel, elfoglalták minden helyiséget s mikor a keresztényszocialisták megérkeztek, zárt ajtókra találtak. Ebből természetesen dúlakodás lett, a szociáldemokraták sörös-korsóval dobálták meg Luuger híveit, akik közül többen megsebesültek. A rendőrség verte széjjel a két zavargó tábor és sok főkolompot letartóztatott.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irtá: Mrs. EVANS WILSON.

Egy zivataros éji estén egy kocsi áll meg az előtt a kolostor előtt, ahonnan ezéltt kilenc évvel Palma Otfried vitte el a síró Reginát. Egy fekete öltözött hölgy száll ki a kocsiból és azt az óhaját fejezi ki, hogy a főnöknével szeretne beszélni. Egy egyszerű, minden díszmunka nélküli cellába vezetik; nem sokára egy sápadt, de vidám, nyugodt tekintetű nő lép be, kinek arcáról le lehet olvasni, hogy az élet vihara sohasem bántotta lelkét. Még nagyon fiatal volt, mikor a kolostorba lépett. Reá nézve a vallás nem volt vigasztalás, ő abban élt, reá nézve nem volt más semmi. Szíve tele volt a legnagyobb nyugalommal, a kolostor falán túl sohasem zégett, füle sohasem hallott egyebet, mint az imák hangjait, a harangok csengését.

Az idegen hölgy hosszan és behatóan beszél a főnöknével, és végre üresen küldi vissza a kocsit. A kolostor kapui bezárnak Neville Olga mögött.

Az élénk vérmérsékletű leány nem könnyen szokta meg a kolostor rendjét és szabályait. De a zárdaiban nem sokáig szenved az ember. Egy ideig magára hagyják Olgát és csak azt kívánják tőle hogy az imáknál jelenjen meg pontosan. Mindent lát, de tőle nem kérdez senki semmit. Hogy szívében mi megy végbe, azt nem tudja senki a földön. A harangok, az énekek, az ima, a szent falak oly megnyugtatóan batnak Olgára. Ami lelkét bántja, az egyedül az ő titka. Látja, hogy imádkoznak, ő is imádkozik, senki sem sir, végül kiszáradnak az ő könnyei is. Eleinte fagyasztó hidegség dermed végig lelkén, de később megtelik boldog nyugalommal. Megtalálta Isten, szereti az Urat és teljesen neki akarja szentelni életét.

Maria Gabriella nővér magára öltötte a szent ruhát.

Telnek a napok, mulik az év, de Mrs. Laurance lelkében nem változik semmi.

Mély melancholia nehezedik lelkére, hideg komor árnyék kergeti egyik helyről a másikra, nyugalmat nem talál sehol. Elveszti fiatalos színét, a bánat és szomorúság meglátszik arcán.

Késő ősszel Amerikába utazik leányával. Az utazás kimondhatatlanul fájdalmas a szerencsétlen asszonyra nézve, de érzelmeit egy szóval sem árulja el. Az orvosok azt rendelik, hogy a telet Cubában vagy Floridában töltsék, mert Mrs. Laurance nagyon beteg.

Nyugotindia öröklés két éve alatt Mrs. Laurance egészsége javul, de életkedve és vidámsága nem tér vissza.

A virágfakadás havában New-Yorkban vannak, készülődnek Regina esküvőjére. Mrs. Laurance való tekintettel a legnagyobb csendben akarják megünnepelni.

A férj birtokai már rég az özvegy kezébe mentek át, de az ősi kastélyba még mindig nem vonult be unokája Laurance Berta annak a helynek még nevét sem akarja hallani. A nyarat a Hudson partján levő villájában akarja eltölteni, egyedül. Az esküvő előtt egy héttel oda költözködnek.

Minél jobban közeledik az esküvő ideje, Mrs. Laurance anél lehagolhatóbb lesz. Féltekényen olvassa az órákat, hogy mennyi időt tölt még leánya mellette, és sokszor fájdalomtelt tekintettel nézi Regina bróntól ragyogó arcát.

Az esküvő előtti estén mindkettő a verandán ülnek és a pompás Hudson vizét nézik. A hold reszkető fényével bevilágítja esendes felületét, mely ezüst fényben csillag. A távolból a hegyek tetejéről fénylő csillag ragyog feljük, a nagy csendben evezősapas hallzik.

Regina anyja ölébe hajtja fejét, mellette pihen a hú Caesár és így gyönyörködnek a szép tájban. Mily különbség a két lány között, kik egymás kezét fogva némán ülnek az esti fényben egymás mellett. A felébredt fiatal leány arca ragyog, a hajá-

ban evő citromvirág nem üdőbb és illatosabb, mint ő maga.

A fekete achát-gyűrűs kéz szeliden simogatja Reginát.

— Most érzem a vonat. Egypár pillanat múlva itt lesz Otfried. Csókolj meg gyermekem, mielőtt elbeme. Holnapról kezdve úgy sem vagy többé az enyém. A férfi elfoglalja az anya helyét a menyasszony szívében és ő lesz királya. Nem, gyermekem, ne mondj ellent, csókolj meg és menj!

Mosolyogva hajol az égrő arc felé.

Egy pillanat múlva Regina Caesár kíséretében megy a hosszú kerti úton a kapu felé. Egy cédrusfa alatti padra ül le és ott vár.

Nem sokára jól ismert léptek közelednek, Palma Otfried parancsoló alakja jelenik meg a láthatáron. Nem egyedül jött.

— Lilly!

Az ügyvéd átéleli menyasszonyát és magához vonja.

— Jó hírt hozok neked, sugja, értékes nászajándékot — atyádat! —

Gyorsan megfordul és Regina atyját látja maga előtt állani.

— Vajjon leányom szívesen lát-e? —

— Hála az égnek, káltja Regina a legnagyobb elragadtatás hangján, anyám most bizonyára teljesen meggyógyul. Köszönöm neked kegyelmes Istenem, mindenható jóságodat. Atyám él és végre nyugalmat találhat.

— És gyermekem te majd pártfogói szószólóm leszel?

— Oh atyám, erre nincs szükség. A szeretet már rég győzedelmeskedett az átszenvedett keserűségek. Mióta azt hiszi, hogy ön meghalt, úgy gyászolja, mint a leghűbb hitves. De miért nem adott életjelt magáról?

Rövid pár szóval beszél el Mr. Laurance, hogy mily csodálatosan menekült meg.

— Néhány utazótársammal egy fűszere kapaszoktam, melyet vad erővel hímáltak a hullámok. Több órai borzalmas halálfélelem után egy csónakot vetett a víz felénk. Nagynehezen bemásztunk a csónakba, a hullám ide-oda vetett bennünket. Az eső, a vihar két napon át nem szünt meg és mi életszomjan vártuk, hogy kinjaink mikor érnek véget. Második napon szegény Matild nem bírta tovább a gyötrelmeket, meghalt és a hullámsírba tenetütk. Pár órával később egy dín kereskedelmi hajó tört fel a láthatáron és észrevett bennünket. Ez a hajó megmentette életünket és Havannába vitt el. Elhatároztam, hogy soha többé nem térek vissza Amerikába. Mit keresek ott? Koldusbotra jutva, feleségemtől bocsánatot nem remélve, mit nyújthat nekem a háza. A távoli országban, véletlenül egy régi újság került a kezembe, melyben Mrs. Laurance tudakozódik az elveszítettnek hitt Laurance Camill felől. Talán megbocsátott, vétem és így hosszas belső küzdelem után elhatároztam, hogy Palma Otfriedhez fordulok. Az ő tanácsára utaztam New-Yorkba és ő hozott magával ide.

— Anyám a verandán ül, csak menjen, atyám. nincs szüksége szövetséges társra, hogy szívét meglágyítsa!

Camill megcsókolja leányának homlokát és a veranda felé halad.

Otfried az orgonabokor árnyába vonja Reginát.

— Holnap az enyém vagy, egészen az enyém — sugja gyöngéd tekintettel, a boldogságtól ragyogó bájos menyasszony felébe.

Közéit egymásra téve, végtelen fájdalom kifejezésével ül Mrs. Laurance az esthomályban.

Szemei komorak, hangja reszket.

— Soha, soha nem fog eltávolítani szívemből a bánatot, mely bosszúból fakadt. És bosszúm mivé lett? Oh jaj nekem szegény ördögnek, ki holnap már egészen egyedül áll a világon, életem úgy folyik le, mint a futóhomok.

A költökön egy férfi áll, kit a bánatos önmagába elmerülő nő nem vesz észre. Midőn szenvedélyes szavai után zokogásba tör ki, egyszerre csak lábai elől omlik elvesszettnek hitt reményűsége.

— Berta, szeretted feleségem, meg tudsz-e bocsátani gyermekemnek atyjának, ifjúkori szerelmének?

(Vége.)

KÖZGAZDASÁG

Magyarország közgazdasága.

— Milhoffer Sándor munkája. —

Budapest, december 5.

(—.) Nálunk minden érdeklődést leköt a politika. A közvélemény a maga dermedtségében a politika alakulásait is csak tudomásul veszi ugyan, de nem nyúl beléjük irányító hatalmával; — ami azonban még csak nem is politika, azt észre sem veszi. Ilyen körülmények között történetet és pedig a taposott utakat messze elkerülő gazdaságtörténetet írni: oly munka, amelyet csak az győz, aki nem pillanatnyi sikerekre vágyik, hanem tudományos hajlama követve, a maga részéről is néhány lépéssel tovább akarja fejleszteni a magyarság dokumentumait feltáró és megvilágító ismereteket.

Az e téren kínálkozó feladatok legnagyobbikára vállalkozott Milhoffer Sándor. Neve a közgazdasági irodalomban már régóta számot tesz. Apróbb cikkeinek sokasága mellett oly műveket is köszönhet szegényes közgazdasági irodalmunk Milhoffer Sándornak, amelyek számot tennének bővebben buzogó irodalmi forrásokkal bíró nemzetek irodalmában is. Milhoffer leginkább az a dicséretreméltó törekvőse jellemzi, hogy gazdasági életünk megoldatlan problémáihoz s ezek közül is mindig a legaktuálisabbakhoz szólni hozzá. Törekvései céltudatoságának és működése eredményességének elismerése elől még a magyarnak és tudományosnak nevezett Akadémia sem zárkózhatott el s részint jutalmakkal, részint dicséretével honorálta következő műveit: *A magyar baba minőség; A mezői munkásvizonyok hazánkban; A járadékirtókok hazai viszonyaink között; A telepítéskről*. Ezenközben megírta három kötetben a régi népek mezőgazdaságát; utmutatásokkal szolgált baromfityesztőinknek a magyar fajta javítására nézve s általában alig van a gyakorlati mezőgazdaságnak, az agrárpolitikának s a hiteléletnek oly ága, amelyben alapos kutatásairól jeles művekkel számot ne adott volna.

Mindezt azért tartottuk előrebocsátandónak, mert csakis ily széleskörű előkészültség, csakis a mindehhez szükséges mély történeti ismeretek nyugó nagy és univerzális tudás képsíthet valakit ama feladat megoldására, amelyet a hazai tudomány irodalmában nemcsak Maccenasza: Somsey Andor a róla szerzett nemzetgazdasági díj pályaművével kitűzött. Milhoffer Sándor 1600 oldalas nagy három kötetben birkozott meg a rengeteg feladattal. Első kötetében alapvető munkát végzett: megírta hazánk gazdaságtörténetét a honalapítástól 1867-ig. Ilyen műben mindeddig érzékeny szükségét szenvedtünk s ez lehet az oka annak is, hogy az e korszakot átélő univerzális történelmi műveink legnagyobb részét csak az események kronikás elbeszéléseit nyújtották, de nem engedtek alapos betekintést ama mélyebben fekvő s nagyrésztben gazdasági okokra, amelyek ez eseményeket mozgattak. Milhoffernek e műve után hisztikusainkra vár ama még nagyobb feladat, történelem-maerialisztikus alapon pragmatikai történetet megírni ennek a mi ezredéves hazánknak. De Milhoffer nemcsak gazdaságtörténetet írt, hanem további két kötettel hazánk újabb gazdasági kialakulásának teljes monográfiájával is szolgált. Ez a nagy szorgalommal és körültekintéssel, a fát és az erdőt egyformán szem előtt tartva megírt két kötet felőli gazdasági életünknek minden ágát, minden zege-zugát: Ausztriához való gazdasági viszonyainkat, a kvótát, vámszövetséget, a közös jegybankot; állami hitel- és pénzügyünket; egyenes, fogyasztási és forgalmi adórendszerünket; vám- és kereskedelmi politikánkat; hitel- és biztosítási ügyünket; iparunk és kereskedelmünk problémáit; közutaink, vasutaink, hajózáunk és hírszolgálatunk kérdé-eit; növény-, szőlő- s gyümölcsstermelésünket; állat-, baromfi-, selyemhernyó- és haltenyésztésünket; kiterjeszkedik a kertészetre, erdőszetre, vadászatra és bányászatra, szóval a nemzeti gazdálkodás minden produktív területére. S mindezt nem a szobatudós száraz adatgyűjtésével, hanem az úgy iránti meleg szeretettel, a hazája jövőjén

rendíthetetlen hittel csüngő férfinak lelkese-
dével, amelyre a muit felemelő tényeiből keres
igazolást.

Monográfiájának szigoruan tudományos
jellegét mindvégig megőrizi s így szinte ter-
mesztetudományos módon egyre csak exponál,
ritkán szupponál és sohasem proponál. Műve
tanulmányainak a levonását a politikusokra bizza.
Ha vajjon figyelembe veszik-e s nem marad-e
ez a nagy és igen értékes munka is a puszta-
ban elhangzott szó, ki tudja. Nyugodtabb,
bőleesebb és alkotóbb idők politikusának nél-
külözhetlen forrásműve lesz a Milhoffer három
köteve. Addig azonban: inter arma silent
musae.

A Budapesti kereskedelmi és iparkamara
ma délután teljes ülést tartott Lányczy Leó elnök-
lete alatt. Az ülés elején kiküldtek a csatornakerdés-
dés tárgyalásra alakítandó bizottságot az indítvá-
nyozó Auer Roberten és az elnökség két-három
huzornak tagot.

A napirend előtt Boros Soma szólalt föl.
Előadja, hogy október 4-én már kérdést intézett az
elnökséghez, hogy mi lesz az 5. indítványával, amit
három évvel ezelőtt tett az önálló vámtarület dol-
gában. Az elnök azt felelte, hogy bizottságot fog kikü-
ldeni a kérdés tanulmányozására. Azóta ismét két
hónap telt el és nem történt semmi. Ő most újra fel-
veti a kérdést és ha megnyugtató választ nem kap,
akkor kérni fogja egy rendkívül gyűlés egybehí-
vását, hogy végre döntésre vigye a dolgot. Ő és
számos társa azzal a főtétellel kaptak mandátumot,
hogy az önálló vámtarület érdekében harcoljanak.
Ígéretet tettek, amelyet be is akarnak váltani.

Lányczy Leó azt feleli, hogy ilyen fontos kér-
désben nem lehet a kamarát záros határidőhöz
szoritani. Annál fontos és sürős ügy torlódik össze,
hogy ezigideig lehetetlen volt a kérdéssel behatóan
foglalkozni. A közel jövőben lesz idő és alkalom
annak a bizottságnak az összehívására, amely az
összes szempontok figyelembevételével fogja munká-
ját végezhetni.

Boros Soma ragaszkodik a záros határidő ki-
tűzéséhez. Kéri annak kimondását, hogy január végéig
tegyen az elnök jelentést a dologról.

Lányczy szerint az idő most még nem alkalmas
arra, hogy a kérdéssel foglalkozzunk. A zavart poli-
tikai viszonyok megzavarják a tisztánlátást és el-
fogulttá teszik az embereket.

Boros még egyszer szólaní akar, de az elnök
kimondta a határozatot s ezzel lezárta a további
vitaközést.

Ezután áttértek a napirendre. A kereskedelmi
miniszter a kamara fölterjesztésére válaszolva, ér-
tesíti a kamarát, hogy a takarmányhiány okából
engedélyezett szállítási kedvezmények feltételeit
bizonyos megszorítások mellett módosította.

A kamara tudomásul vette a leiratot. A keres-
kedelmi miniszter a telefondíjak leszállítása dolgá-
ban azt feleli a kamara fölterjesztésére, hogy a táv-
beszélő-tarifája reformálására vonatkozó tárgyalások
már annyira előrehaladtak, hogy nemcsak a tör-
vényhozás elé kerülhet a tervezet. Éppen azért a
kamara véleményének meghallgatása csak késlel-
tetné a dolgot. — A kamara többsége a miniszter
leiratát tudomásul vette.

Az osztrák-magyar banknál megüresedett váltó-
bírói állásokra a kamara Thiek Endrét, Róck Ist-
vánt és Berehó Pált küldte ki. A budapesti keres-
kedelmi- és váltótörvényzáknál megüresedett keres-
kedelmi ülnöki állásra újból Madary Gábort válasz-
tották meg.

Ezután a kamara titkára előterjesztette azok-
nak listáját, akiket az elnökség levelező tagokul
megválasztásra ajánl.

Mellé Bertalan kevesli a listában az iparosok
számát. Sándor Pál hibáztatja, hogy az elnökség
oly férfiakat ajánl levelező tagoknak, akik határo-
zottan kereskedelemellenes álláspontot foglalnak el
és kifejezett ellenségei a kereskedelemnek. Indít-
ványozza, hogy készítsenek új listát, amely jobban
tükrözi vissza a kamara óhaját.

Madary Gábor Kossuth Ferencet ajánlja a
levelezőtagok közé.

A kamara úgy határozott, hogy a listát vissza-
adja a jelölő-bizottságnak, azzal az utasítással, hogy
tegyen újabb előterjesztést.

A sztrájkok által okozott hátrányok orvoslá-
sára és a szövetheteketől szóló törvényjavaslata
vonatkozó előterjesztéseket a kamara elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

Az Országos Iparegyesület igazgatósága teg-
nap lovag Falk Zsigmond elnöklete alatt ülést tar-
tott. A napirend előtt az igazgatóság megemlékezett
Pucher József igazgatósági tag elhunytáról s el-
határozta, hogy részvétet jegyzőkönyvébe iktatja
és a gyászoló családdal közli. Gelléri Mór igazgató

előterjesztette, hogy a m. kir. állami felsőipar-
iskola, amely az Iparegyesület kezdeményezésére
jött létre, most ünnepli fennállásának 25 éves ju-
bileumát s ugyanekkor lesz 25 esztendeje annak,
hogy Hegedűs Károly igazgató az intézet élén
áll. Az igazgatóság Gelléri indítványára elhatá-
rozta, hogy a jubileum alkalmából az iskolával
együtt jubiláló igazgatót, — aki az egyesület igaz-
gatóságának is tagja — valamint az intézet cel-
kes tanártestületét átíratban üdvözi.

Dr. Soltész Adolf tükár tett ezután jelentést
a legutóbbi igazgatósági ülés óta előfordult folyó
ügyekről. Az igazgatóság a jelentést tudomásul
vette és a végrehajtó bizottság intézkedéseit jóvá-
hagyta. Palóczy Antal igazgatósági tag részletes
és érdekes megokolás kíséretében terjesztette elő
a székesfehérvári közmunkatanács által közrebo-
csátott városszabályozó tervezetre vonatkozó in-
dítványát, amely ugy szól, hogy az egyesület in-
dítson széleskörű akciót az összes szaktestületek
bevonásával a szabályozó terv megdöntésére és új
tervezet haladéktalan kidolgozására. Gelléri
igazgató felelőválasza után az igazgatóság az in-
dítványt elfogadta. Dr. Soltész tükár rövid megoko-
lás kíséretében adta elő javaslatát az iparfelgye-
lői szolgálatban szükséges módosítások dolgában.
A javaslatok az iparfelgyelők létszámának je-
lentékeny szaporítására, hatáskörük kibővítésére
egy-egy iparágaknak és a kereskedelmi üzleteknek
az iparfelgyelvet körébe való bevonására, az ipar-
felgyelői kurzusok rendezésére s ezzel kapoco-
soltan orvosoknak, gyakorlati iparosoknak és
ipari munkásoknak iparfelgyelőkül leendő alkalm-
zására, egységes, rendszeres szátrájkstatisztika
közzétételére a közszállítások ellenőrzésével
megbízott iparfelgyelők jelentéseinek közzététe-
lésére és egyéb többé-kevésbé fontos reformokra
vonatkozóan. Czzel Gyula felelőválasza után az
igazgatóság az indítványt is egyhangulag magáé-
vá tette és végleges formulázást vett a végre-
hajtó bizottsághoz utasítva.

Az erdélyreai pénzintézetek. A magyar
közgazdasági társaság december 7-én este hat órakor
Ferenciek-tere 4. sz. levő helyiségében ülést tart,
amelyen dr. Bodor Antal az erdélyreai pénzintéze-
tekről tart előadást.

Védcsemarok. Vámos és Bruszt hat. közv.
üzleti jelentése: A mai betévisár forgalma válto-
zatlanul kielégítő hozatalkor mellett élnék volt. A
vételkedv jó és így továbbra is az összes cikkekből
rendszeres nagy tételek felkúldését ajánljuk. Rész-
leteiben következőleg alakult az üzlet: **Husfélék:**
Vidéki marhahús eleje 60—76, hátúja 70—96 ko-
rona 100 kilogrammonként. Ölétt borjúk lábren,
hosszú mérve, súlylevonás nélkül 80—100 fillérral
voltak a forgalomban kilónként. Lehúzott sertés-
hús 100—104, sertések szalonnával 104—108 fillér
kilója. Szépen, tisztán kezelt szopós malacok kilója
120—140, süldők 20 kilogrammig 120—130, 30 ki-
logrammtól 50 kilogrammig 100—116 fillér. Juhús
kilója 40—70 fillér. **Vadifélék:** Szarvas szőrű vagy
nyulak darabja 2.20—2.30, fogoly párja 1.60—1.80,
fácán párja 4.80—5.20 korona. Szarvas 60—70, dím,
vad 60, vaddisznó 60—90, őz 90—100 fillér kilója.
Tojásban szilárd az üzlet és ma I. r. friss telt árú
90—102, gyengébb minőségű 92—94, meszes 76—80,
apadt 84—86, piszkos 88—90 koronát jegyzett ere-
deti ládánként. **Tejtermékek:** I. r. szövetségi tea-
vaj 2.20—2.50, jó friss főzövaj 1.70—1.90, friss te-
héntúrú 20—24 fillér kilója. **Vágott baromfi:** I. r.
tisztán kezelt, teljesen hizott ludak kilója 1.14—
1.22, II. r. 1.04—1.10 fillér. Hizott pulyka 1.10—1.20
fillér kilója. **Gyümölcsfélék:** I. r. válogatott nemes
fajalma 32—40, II. r. 20—24 korona 100 kilo-
grammonként. Körte, nemes asztali faj válogatott
70—80, II. r. 40—50 fillér kilója. Dió I. r. 30—40,
II. r. 24—28 korona 100 kilónként. Mész élőknek ke-
resett, mai fr pergettett akadémézért 88—96 korona
volt 100 kilónként. **Burgonya** nagy gumós, váloga-
tott egészséges rózsá 8.—8.50, sárga 8.50—9, fehér
4.80—5 korona 100 kilónként. **Egészséges makói faj**
vöröshagyma 19—20 korona 100 kilónként. **Delé-**
nyimlésektől vidékre a következő árakon szállítunk:
200-as narancs 7.—, 300-as 8.50, 360-as 7.50 korona
ládaja. Kosár narancs 100 kilója 18, kosár man-
darin 100 kilója 30 korona, I. r. citrom 300-as
7.—, 360-as 7.40 korona ládaja.

Budapesti borjüvárs. Felhajtató 218 drb élő
borjú, 27 drb leölt borjú, 10 drb leölt bárány. Árjegyzé-
sek: Elsőrendű élő borjúkért 80—94 fillér, kivételesen
96—100 fillér, középmínőségű élő borjúkért 70—78 fillér,
leölt borjúkért 108—120 fillér, (kilogrammonként,
levonás nélkül). Élő bárányokért 6—14 kor. Az irány-
zat élénk volt, az árak 2—4 fillérral egként emelkedtek.

Kébbányai sertéspiacz. Magyar elsőrendű: Öreg
nehéz (páronként 400 kilogramm felül) 107—109 fillér.
Fiatl nehéz (páronként 320 kilogramm felül súlyban)
110—111 fillér. Fiatl közép (páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban) 110—111 fillér. Könyvü
(páronként 250 kilogrammig) 109—110 fillér. Szerbái:
Nehéz (páronként 260 kg. felül súlyban) 108—110 fillér,
közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban)

107—108 fillérig. Könyvü (páronként 240 kilogrammig
terjedő súlyban) 105—106 fillérig. Sertéslétszám: 1904.
évi december hónap 4. napján volt készlet 30932 drb,
1904. december hónap 5. napján felhajtató 667 drb,
1904. december hónap 5. napján elszállítottat 659
drb. 1904. december hónap 6. napjára maradt készle-
tben 30940 darab. A hizott sertésüzlet-irányzata: csöndes.

Sertéskonzumvásár. Mai felhajtás 1680 darab
sertés. Előző napi eladatlan maradvány 645 drb sertés,
193 drb süldő, összesen 2325 drb sertés, 193 drb süldő.
Eladatott 891 drb sertés, Mai maradvány 230 drb sertés,
91 drb süldő. A vásár élők, az árak változólanok.
Következő árak jegyzetelték: Zsirtertes: Öreg I. rendű
350 kgon felül 92 fillér, II. rendű 280—350 kgon 89 fillér,
fiatal nehéz 300 kgon felül 92—96 fillérig, fiatal
közép 220—300 kgon 86—94 fillérig, fiatal könnyű 220
kgig 80—88 fillérig. Husstetés: beföldi süldő 60—72
fillérig, horvát süldő 60—74 fillérig. Árak minden levonás
nélkül kilogrammonként, élosúlyban értendők.

Ár- és értéktörzsde.

— December 6. —

A budapesti gabonafüzere.

Gyenge kínálat és jó kereslet mellett kész-
buza szilárd irányzatú volt: elkelt 16.000 q 5 fillérig
drágább árakon. Rozs 5 fillérig magasabb, tengeri
kellemesebb irányzatú, a többi cikkeik irányja nem
változott.

Eladatok:

Buza: Tiszavideki: 4500 q. 80 k. 10,60 K,
900q. 81 k. 10,57,5 k. 100 q. 80's k. 10,50 K,
100 q. 80 k. 10,50 K. 200 q. 80's k. 10,50 K. 400 q. 80 k.
80's k. 10,50 K. 200 q. 80 k. 10,50 K. 100 q. 80 k. 10,45 K.
100 q. 81 k. 10,45 K. 100 q. 80 k. 10,45 K. 200 q. 80 k.
80k. 10,45 K. 100 q. 80 k. 10,42,5 k. 100 q. 80 k.
10,40 K. 100 q. 80 k. 10,40 K. 100 q. 80 k. 10,40 K.
200 q. 80 k. 10,40 K. 500 q. 80 k. 10,40 K. felső
250 p. 79. 10,45 K. 400 p. 78,5 k. 10,50 K. mind
három hónapra.

Pestmegegyvidéki. 100 p. 80 k. 10,37,5 K.
150 q. 78,5 10,20 K. mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 900 q. 79,5 k. 10,35 K.
100 q. 79k. 10,20 K. mind három hónapra.

Biharmegyei: 500 q. 79 k. 10,35 K. mind há-
rom hónapra.

Remániai: 1900 q. 79,5 k. 1000 K. 500 k.
77 k. 100 K. mind három hora.

Luzerna: 100 q. 49 pp.
Rozs: 300 q. 7,65 K. 300 q. 7,65 K. 600 q.
7,65 K. 200 q. 7,65 K. 200 q. 7,574 k. 150. p. 7,55 k.
8 hó kocsiira.

A ezelelotti határidőüzletben szilárd
volt az irányzat.

Kötöttek: Buza áprilisra 10,33—10,34—10,33—
kor. zarl. 10,32—10,33 kor.
Buza októberre 8,98—8,95 kor. zarl. 8,97—8,96 kor.
8,95—8,96 Rozs áprilisra —, 8,01—8,01 kor. zarl.
8,01 kor. Tengeri májusra 7,63—7,62—7,63—
kor. zarl. 7,63—7,64 Zab áprilisra —,
7,24—7,26 kor. zarl. 7,26—7,27 koronán.

A delutáni határidőüzletben lanyhult
az irányzat.

Kötöttek: Buza áprilisra 10,33—10,32—10,34
10,31 kor. zarl. 10,33—10,31 kor. Buza októberre
8,96—8,97—8,93 kor. zarl. 8,93—8,94 kor.
Rozs áprilisra —, 7,98 kor. zarl. 7,98 kor.
7,98—7,99 Rozs októberre —, — kor. zarl.
7,98—7,99 kor. Tengeri 1905 májusra —,
7,62—7,63—7,62 kor. zarl. 7,62—7,63 kor.
Tengeri szeptemberre —, — kor. zarl.
7,23—7,24 kor. Zab áprilisra —, — kor. zarl.
7,23—7,24 kor. Zab októberre —, — kor.
zarl. —, — kor.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzése.

B u z a	Típus	50 kilogramm gpa		100 kilogramm gpa	
		1904	1903	1904	1903
Tiszavideki	—	10,05	10,15	10,20	10,30
Felsőmagyoi	—	10,15	10,25	10,40	10,50
Pestvidéki	—	10,05	10,15	10,15	10,25
Bánási	—	10,10	10,20	10,25	10,35
Bácskai	—	10,10	10,20	10,25	10,35
Szerb	—	10,10	10,20	10,25	10,35

Egyéb gabonamérek		50 kilogramm gpa		100 kilogramm gpa	
		1904	1903	1904	1903
Rozs	uj elsőrendű	7,95	7,75	7,95	7,75
Arpa	„ közpmínőségű	3,35	3,35	3,35	3,35
„	„ takarmányaru, I. r.	7,50	7,40	7,50	7,40
„	„ másodrendű	7,10	7,20	7,10	7,20
Köles	„ elsőrendű	7,05	7,30	7,05	7,30
Zab	„ közpmínőségű	6,30	6,45	6,30	6,45
Tengeri	„ beföldi u	7,70	7,85	7,70	7,85
„	„ beföldi o	7,70	7,85	7,70	7,85
„	„ u román, vagy bolgár	—	—	—	—
„	„ chorvát	—	—	—	—
Ropos	„ üsposzta	11,35	11,50	11,35	11,50

A budapesti terménytőzsde.

Különféle termények hivatalos jegyzései.

Kéasárú

Table with columns for commodity names (e.g., Dinszossir budapesti, Szalonna városi) and prices.

A budapesti értéktőzsde.

A Hitelbank főkezelése folytán kedvezőbbre fordult irányzat ma már nagy mértékben rosszabbodott...

Az előtőzsde. A mai előtőzsdei folytatódásos realizációs kereskedéssel nyomatott az árfolyamoktól...

A déli tőzsde irányzata külpolitikai hírekre érzékeny. Előfordult kötések: augusztus végére: Magyar aranyjárdék 119...

A helyi értékek piacán élénkebb forgalom volt többnyire javult arakon. Forgalmában voltak: Kereskedelmi bank részvények 2903...

A hivatalos zárlatok a következők voltak: Allamadósság. a) Magyar államadósság.

Table showing state debt details with columns for currency type and amounts.

b) Osztrák államadósság. c) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Table showing bank exchange rates for various banks and currencies.

Table showing exchange rates for various banks and currencies, including Budapesti Hitelbank and others.

Table titled 'Takarékpénztárak' listing savings banks and their financial data.

Table titled 'Biztosító-társaságok' listing insurance companies and their financial data.

Table titled 'Bányák és téglagyárak' listing mines and brickworks with their production and financial data.

Table titled 'Különféle vállalatok részvényei' listing various company shares and their prices.

Table titled 'Közlekedési vállalatok részvényei' listing transportation company shares.

Table titled 'Vasmű- és gépgyár-részvényesek' listing shares of iron works and machine factories.

Table titled 'Sorsjegyek' listing lottery tickets and their prices.

Table titled 'Főzsmek' listing various types of flour and their prices.

A hécsi gabonátőzsde. Az amerikai hausse-irányzat nem tudja a vásárlási kedvet éleszteni...

A hécsi értéktőzsde. Az előtőzsdei kevésbé élénk üzlet volt, mint tegnap...

A déli tőzsde újabb gyengülést okozott a Standardnak a Dardanella-kérdés kiélesedéséről szóló közleménye.

A déli tőzsde zárlata jobb londoni jelen-tésekre szikrádtat.

A MAGYAR HIRLAPKIAI ADÓSSÁG. A magyar hírlapkiadó részvénytársaság.

Advertisement for 'Mi most a legaktuálisabb kérdés karácsony előtt?' featuring a violin and book recommendations.

Advertisement for 'REMÉNYI MIHÁLY' featuring a violin and musical instrument services.

Advertisement for 'ULLMANN JÓZ EF' featuring musical instruments and sheet music.

Advertisement for 'Természetes pirosságot Diana-pirosítót' featuring a product for natural redness.

Advertisement for 'Millenium-telap' featuring a product for hair and skin care.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1904. december 7-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vén leányok.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: J. M. Barrie. Fordította: S. Biházy József.

Személyek:

Valentia	Mihály
Richards	Molnár
Spicer	Dezso
Blades	Tózszahegy
Egy őrnagy	Gyusza
Fomesa	Házass
Isabella	Bathori
Susan	Láncos
Phoebe	Márkus
Mary	Nagy J.
Fanny	V. Molnár
Henrietta	T. Vlavári
Charlotta	E. Lenkei
Harriette	Paulay
Patty	Jászai

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:

Csütörtökön d. u. Fry Pál, este: Berná Réza.
Pénteken: Az emigráns.
Szombaton: Virágtakadás.
Vasárnap d. u.: Ibelgráfó, este: Cyrano de Bergerac.

M. KIR. OPERAHÁZ

Nincs előadás.

Heti műsor:

Csütörtökön: Tannhäuser.
Pénteken: Carmen.
Szombaton: Az afrikai nő.
Vasárnap: A lonjumezi postakocsi.

VÁRSZÍNHÁZ.

Ibolyafaló.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: Moser. Fordította: L. F.

Személyek:

Rambach	Hetyény
Waleksa	Ligeti J.
Widemann	Cs. Ácsosy I.
I. aradné	Virvári
Borudt Viktor	Császár
Földt	Horvath
Bellingné	Mészáros A.
Alibist	Ujházi

Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:

Pénteken: Vén leányok.

NEPSZÍNHÁZ.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felv. egy változatban. Írta dr. Béli Istor. Zenejét szerzte Fejér Jenő.

Személyek:

U. Katalin	Hegy
Császár	Szirmai
Gyulai	Kiss M.
Germán	Komlósi
Anica	Harmath I.
Buranov	Doktor
Trojok	Pézmán

Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:

Csütörtökön: d. u. Fala rozsa, este A löcsei fehérsz. asszony.
Pénteken: Csaszova.
Szombaton: Holman meséi.
Vasárnap: d. u. A profila alma, este Szokimondó asszonyasság.

VIGSZÍNHÁZ.

Küry Klára vendégtelptételei

Diák élet.

(Alt-Heidelberg)

Színműs 3 felvonásban. Írta: Meyer-Fürst. Vígjáték. Fordította: Miksa. A dalosvegeket írta: Heitai Jenő.

Személyek:

Károly Henr.	Tasay
Haugh	Balassa
Br. Passarge	Kazalický
Br. Metzner	Bárdi
Br. Switlanberg	Gyermati
Dr. Jüttner	Góth
Lutz	Hegedűs
Gr. Asterberg	Odry
Bilz Károly,	Fenyvesi
Engelbrecht	Gyökös
Kellermann	Szerény
Wedell	Tapolcai
Melnhold	Lévay
Rüder	Vendrey
Rüdorff	Rónaszókiné
Börlósné	Nikó
Katiza	Küry Klára

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:

Csütörtökön d. u.: Ocsak brigádros, este: Diákoket
Pénteken: Fanyar gyümölcs.
Szombaton: Fanyar gyümölcs.
Vasárnap d. u.: Diákoket, este: Fanyar gyümölcs.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Huszárvér.

Operetta 3 felvonásban, előjátékkal. Szöveg: Landeshor szövetséges nyomán fordította Ruttai György és Mészáros Jenő. Zenejét szerzte: Mäder Rezső.

Személyek:

Bárdnyi	B. Szabó
Kovács	Salkó
Rusoszlak	Góth
Csikány	Csige
Csapcsinszky	Soyom
Ányó	Máron
Székely	Pallás
Képes	Szentgyörgyi
Fényes	Racz Margit

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:

Egész héten: Huszárvér.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Fedák Érti telptételei:

János vitéz.

Dalláték 3 felvonásban. Felső kültől elbeszélésből írta: Bakonyi Károly. Zenejét Heitai Jenő verszte szerzte: Kacsóh Pongrácz dr.

Személyek:

Nakoricsa Jancsi	Fedák
Huska	Medgyaszay
A gonosz mostoha	Csatai
Százszentmester	Vécsey
Eszt	Papp
A francia király	Németh
A királykisasszony	Bánó

Kezdeté fél 8 óraker.

Heti műsor:

Egész héten: János vitéz.
Csütörtökön: Az új honpolgár.
Vasárnap: d. u. Az új honpolgár

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdeté fél 8 óraker.

Törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokra.

3/20/0-os és 4/0/0-s kölcsönt a lehető legelőnyösebb feltételek, mellett eszközök esetleg 2/4 részéig eszközök. Személyhitel katonatisztek, állami és köztisztviselőknek 5-25 ig törleszthető váltóhitelt gazdáknak, kereskedőknek iparosoknak gyárosoknak. Felvilágosítással díjtalanul szolgálók.

Hoffmann Jakab

16 év óta fennálló bankbizományi irodája
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. III. em. 8.

Karácsonyi

mintagyűjteményem, amely mélyen leszállított áru, szövet, velez, vászon stb. cikket foglal magában, vidékre ingyen és bérmentesen küldetik meg.

ÁCS JENŐ

női divat- és fehéreműtáruháza
IV., Muzeum-körút 39.

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintsük meg a gyermek-sport- és társasjátékok karácsonyi kiállítását Kertész Tódor nagyobbitott műiparúraktárában Budapesten a Kristóféren. Ezerféle csillogó karácsonyfádisz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyönyörű játék babák bámulatos olcsón.
BABA-KLINIKA
Próba-baba állványtal 3 ft. — Csak **BERNHARDT B. FIAI**
magyar próba- és játékbabagyár:
BUDAPEST, VII., Rombach-u. csa. 15/BN.
Nagy árjegyzék játékokról és babákról ingyen.

Páratlan ótvágy-gerjesztő **MALNÁSI SICILIA**
GYÓGYFORRÁS
a legjobb természetes alkalikus SÓSAVANYUVIZ
Széküsti a kezelőutalajenos: SICILIA természetes szén-savat sűrítőgyár részvény-társaság MALNÁSPÜRDŐ (Háromszék-megye).
Főekrtár Budapesten: Lux Mihály, Muzeum-körút 7. Telefon 672.

Mindezenről babajavítások olcsón és legjobban eszközöltöttek. **Hohmann Maul és Társa**
— Hazai játékbabagyár —
BUDAPEST,
VI., Dalnok-utca 19. szám

Magyar Általános Hitelbank.

Közgyűlési meghívó.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1905. évi január 5-én, csütörtökön délelőtt 10 óraker, Budapesten, a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12. szám) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

meghívatnak. A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság indítványa a részvénytökenek felemelése iránt.
2. Az igazgatóság indítványa a részvényesek elővételi jogának gyakorlására nézve a módzatok megállapítása iránt. — (Alapszabályok 9. cikke.)
3. Az alapszabályok 4., 7., 8., 9., 11., 17., 50. cikkeinek módosítása.

A közgyűlésen minden részvényes husz darab letett részvény után egy szavazattal bír.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhivatnak, hogy részvényeiket a nem jart szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 14 nappal Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy Bécsben a „K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe“ című intézetnél, vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények számlarendben összehívva a benyújtó által sajátkezől aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

E jegyzék Budapesten két, Bécsben három példányban állítandó ki.

E jegyzék egy példánya a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadatik. A részvények csak ezen elismerésv visszaadása mellett fognak a közgyűlés után visszaszolgáltattani. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letételi alkalmával, Bécsben nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadatik.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajlja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitöteni s aláírni tartozik.

Budapesten, 1904. évi december 3-án.

Az igazgatóság.

FŐVÁROSI ORFEUM
VI., Nagymező-utca 17.
WALDMANN IMRE igazgató
Ma és minden este:
A Schlierseeiek vendéjátéka
csak rövid ideig.
Esti fél 9 óraker: „DER AMERIKASEPPL.“
The great ROLAND FRANKLINS
a világhírű illuzionista.
Tarka színpad: „A helyettesek.“
Előadás kezdeté pont 8 óraker.

SURÁNYI SZALONCZUKORKA
legfinomabb minőségben 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utárvétel mellett bérmentve. Finom friss tea sütemény is kapható.
Surányi csukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

TITKOS
betegségek ellen legjobb szer a „TRIAS“
2-3 napi befecskendezéssel a folyás utózá és fájdalom mellett felelősség mellett megartatik. A legújabb a legelhatyagóbb folyásban szenvedők is biztos gyógyulást remélhetnek. Férőknak kor. 2-7, nőknek 3 kor. 9-11, bekülséje után bérmentve kitélekk Feleskendő külön 1 korona.
Baklar: Török József gyógyszerész, Budapest, Károly-utca 12. és a leg-több vidéki gyógyszerésztárbán is kapható. — Titoktartás mellett küldi Fapp gyógyszerész. Tízszentesimre Főutca 25.

Téli szövet
trikó-alsó szoknyák 75 kr. Bálott trikó inak 65 kr. Triko keztyűk 17 kr. Valodi Jeger alsó ruházatot valamint miniféle búrnyarát megelős aludt-ban szállít. — 150 Budaí Harisoyacsarnok II. ker. Corvin-ter 6. A Budaí Vigadóval szemben, meg nem felelőért a pénzt küldjék vissza.

KÉRJE
ingyen és bérmentve gazdagon illusztrált árjegyzékmet 800 ábrával, ork, arany és ezüstárakról Konrad János első óragyár Brúx 1297. szám. (Csehország) Valodi Mikkel horogonyremontör óra-lancocsal és börtököl 3 forint 25, 3 dró 3 ft. 50.
Nincsen kockázat! Kiszorolás megengedve vagy a pénz vissza.

Mind a szöveges hirdetések naponta...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

APRÓ HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
V., Nádor-utca 34.

szekesüzlet: telefon-szám: 36-88.
Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást,

Fiókok: Kerepesi-ut 34., Andrásy-ut 13., Keoskemeti-utca 6.

Kiadóhivatali telefon-szám: 84-39.

csak a válasza szükséges bérletet kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Levelezés.

PISTA
nap nem jöhetek most nem...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Alást keresők

HÁZMESTERY
Alást keres szerelő 2000 koron...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

TISZTELTETÉS
r. nő egy magános urhoz ház...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

16 ÉVES
süsszony, aki a kereskedelm...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Betöltendő-aliasok

ALLASZTÁRSASÁG
gyen kapjak az Országos Pa...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

IPARTECHNIKUS
elektronikus) keresetlők...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

DERÉKVÁRÓKOR
ivaróni állandó linom m...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KERESKEDŐMINT
gneti hátalomban iradál...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

DERÉKVÁRÓKOR
ivaróni állandó linom m...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KERESKEDŐMINT
gneti hátalomban iradál...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PÁLYÁZAT
közigazgatási állásokra, irod...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

IRODASZOLGA
keresetlők, ki írásbeli munkáit...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Penz.

GYORS PENZKÖLCSÖN.
Bármily természetű kölcsönök...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
készen nékél bármilyen fogal...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KESZPENZKÖLCSÖNT
bármilyen foglalkozású hitelke...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
azonnal folyósejt Guttman bank...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
felvenni szándékozónak legrovi...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
nyomban kieszakók, készen né...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
gyorsan kaphatnak banktól, priv...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PENZKÖLCSÖNT
400 koronájú kezes nékél is...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KÉSZPENZKÖLCSÖNT
400 koronájú kezes nékél is...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Berlet.

URES LAKÁS
nagy szoba és konyha átvételre...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ELEGÁNS
buroratóz szoba 1-2 ur részre...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KÉT
ablakos buroratóz utca; szoba...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ARANYKÉZ SZÁLLÓ
IV. Régi posta-utca 8. A tév...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Üzletek.

JOFORGALMU
sark vendéglő; család okok...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

MEGVÉTELRE
keresek mindennapi árukat...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

VENDEGLŐ
36 menedéki csapokon átad...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KÁVEMÉRÉS
50 liter tejfolyasztással...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

VENDEGLŐ
36 menedéki csapokon átad...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

HENTESÜZLET
pályaudvar mellett tulajdonos...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KÁVEHÁZ
megnye székelvény napl 150 ko...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PÜSZKERÜZLET
italmérés csemegéruval kör...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

JO FORGALMU
mosoda eladó. Bezerédi-utca 3...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Oktatás.

SZABÁS,
Minden intelligens és takarako...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

GINNAZIUMI
kereskedelmi real- és polgári...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Butor.

ALKALMI
vétel kezesek használt minden...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

BUTOROK
részletfizetésre: Háló- és ebéd...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Külfonfelék.

DIO.
Ajánlok szép és egészséges ide...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

NEVJEGYEK,
eljegyzési és esztendő jelentések...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ZALOGCZEDULAT
törött aranyat, ezüstöt, régiéket...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ZONGORÁK,
saját kékfedélű gyártmányok...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ZONGORA
rövid, kevesebb használt, kitűnő...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PIANINO
7 oktávás majdnem új, elegáns...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

RÉSZLETFIZETÉSRE
készítlek vidékre is találhatok...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

ZONGORA
gyönyörű kivitelben, rövid, sür...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

GYÖNYÖRŰ
zongora olcsón eladó Kinyay-u...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

SZEPLŐ ES MAJFOLT
ellen világhírű Mme Hermine...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KINKE VAN TYZKEMER?
Rendelje meg a Mme Hermine...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

SINGER VÁROGEP
nagyon jó karban 14 frtért el...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

HAGYMAMAG
makói faj kékfedélű 350 kor...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

URI EBSZ
4 tál tölj házhoz hordva is 12...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

IRÁK JO EMBÉKÖZÖTT KAP
IRÁK JO EMBÉKÖZÖTT KAP...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

EGEZSEN INGYEN
románország edény nem kap...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KOKUSZSZIR
elsőrendű, orthozok, kóser, pos...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PÜRÖKADAT
házmakó vasok. Szomogyi Ger...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

KOSCHER
kókuszszir Hechserrel 5 kiló...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

PIANINO
eredesen új eladó. Csömöri-ut...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

A postaosztály

üzletünkben kívánatra egy mintakabát beki...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Magyarnak Pecs! Németnek Becs!

10 évi jótállással!
A legjobb és legmeghízhatóbb járásu órák egyedül
SCHÖNWALD IMRE
órásmerter és ékeszeresnél PÉCS Király-(Pé)-utca.

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek,
férégyengeség (impotencia) alapos gyógykezelésre legje...
Dr. KAJDACS
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kilyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is látog gyózeleik.

Biztos gyógyulást keresőknek

nemi betegségekben szenvednek
mint gyógyos és hólyaggyógy, húgyvezetékgyógy, veseelé...
Dr. Garai Antal
v. cs. és kir. főorvos országos hírv és legregőbb 80...
Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült gyógyos és...
Nőknek külön váróterem.

„Tiboroz kurucz” finom tula zománc óra,
erős dupla köpennyel, pontosan járó szerkezettel
korona 10.-

Ha szép bajnast, szakait és hajat akar

néveztetni, vagy azt akarja, hogy azok ki ne hull...
Dr. FÜREDI
kórházi főorvos, katoná-, megyei- és kerületi p...
Titkos betegségek
impotencia, nemi és női bajok legújalkáltabb...
specialistája. Rendel: 9-4, este 7-8; Bpest, IV...
Váci-utca 12. Vegyi- és görösi vizsgálat m...
llett, levél után is látog gyózeleik. Méréselt di.

Törlesztéses-kölcsönt

közviszviselőknök egyémet: Állami, megyei, városi...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Jelzalog-kölcsönt

győsejtítanak földbirtokra fővárosi és nagyobb vidéki b...
v. tartalmában bővebbül 8 ml.

Altalános

Pénzügyi Tudósító
VIII. Kerepesi-ut 57.
Alapított 1891. évben.